

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 18. julija 1940.

Štev. 29 (561)

Danes:

**Za kulisami
japonskega imperializma**

(Gl. str. 9)

Volka krsti ali ne krsti,
vendar bo ovce klal.

(Slovenski narodni pregovor.)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-52. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.593. — Ekopisov ne vračamo, nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/2 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji pa leto 40 litr. v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpčna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 2 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglaševanju delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povedo še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Pred veliko odločitvijo

Nemški mirovni pogoji Angliji — Diktatorska vladavina na Francoskem
Nemško-italijanski načrti o preureditvi Evrope

Ljubljana, 17. julija.

Po končani vojni s Francosko je na bojišču nastalo zatišje, ki pa pomeni mir pred viharjem. Na vrsti je zdaj Angleška. Vse se sprašuje, kdaj bosta Nemčija in Italija udarili. Za napad na britanski otok so potrebna drugačna sredstva, kakor za vojskovanje na celini. Po vesteh, ki prihajajo iz prestolic obeh osnih držav, bi se dalo sklepati, da bo treba čakati še nekaj tednov. Na vidiku so zdaj

Winston Churchill, predsednik angleške vlade in prvi lord admiralfote, je te dni govoril po radiu o obrambi Anglije pred nemškim napadom.

veliki dogodki. Nemčija in Italija namreč ne nameravata takoj udariti, temveč hočeta prej Angliji ponuditi mir. Od sprejetja teh pogojev bo odvisno, če se bo vojna nadaljevala.

Prevladuje vtis, da bo po dolgem presledku Hitler spet spregovoril. Pravi, da bo v tem govoru Angliji sporočil mirovne pogoje. Ti pogoji baje še niso točno formulirani, čeprav so v bistvu že določeni. Govori se, da bo v ta namen prišel v Berlin grof Ciano, da se bo poslednjič posvetoval z nemškimi državniki. Po ameriških vesteh bo Ciano že danes ali jutri odpotoval v Berlin. Hitler bo menda že v kratkem stavil pogoje v obliki ultimata.

Nemški in italijanski pogoji še niso bili objavljeni. Sodiijo, da bodo v bistvu obsegali tri točke. Prva govori o novi politični ureditvi Evrope, kakor si jo zamišljata Rim in Berlin. V drugi bo postavljena zahteva po vrnitvi bivših nemških kolonij, ki jih je dobila Anglija v svetovni vojni. Tretja točka vsebuje določila o gospodarski obnovi Evrope. Pri tem naj bi Anglija prevzela posredovalno vlogo pri državah z zlato valuto. V novi Evropi bi prevzela Nemčija vodilno vlogo.

V Nemčiji in v Italiji doslej teh vesti niso ne potrdili, ne zanikali. Ve se le toliko, da osni državi k preureditvi Evrope ne bosta pritegnili Sovjetske Rusije, ker smatra Rusijo za neevropsko državo. Ni znano, kakšno stališče bo k temu zavzela Rusija. Verjetno je, da sta se Berlin in Rim morala prej posvetovati z Moskvo, preden sta se odločila za tako daljnosežne sklepe. Morda so se Sovjeti zadovoljili s stratežičnim izboljšanjem svojih meja. Vse to so gola ugibanja, ki ne pridejo resnici do dna. Naj bo že tako ali tako, vsekakor stojimo na pragu velikih dogodkov, kakršnih Evropa še ni doživela. Če v bližnjih dneh se bo pokazalo, kaj je na stvari. Za to se ne bomo spuščali v nevhvaležna razmotrivanja, kajti vsaka minuta lahko vse postavi na glavo.

★

Prejšnji teden nam je prinesel vnoči sestanek v Monakovem in v Ber-

linu, vendar brez Francozov in Angležev. Zastopniki Nemčije in Italije so se kar sami med seboj pogovorili o bodoči preureditvi Evrope. Dolgo je svet ugibal, o čem so razpravljali. Zdaj so nekateri drobni žarki precej razsvetlili nejasnost. Nekateri italijanski in nemški listi so dosti podrobno povedali, za kaj je šlo. V tem pogledu je zlasti zanimiv članek, ki ga je priložil oficijozni »Relazioni Internazionali«. V njem beremo naslednje:

»Na sestanku v Monakovem in v Berlinu sta obe osni državi z vso odločnostjo vnovič poudarili, da ne bosta dali Evropi polovičnega, ampak popoln mir. Nujna posledica tega je, da hočeta urediti vsa vprašanja, ki jih v Versailles niso rešili. Versajsko dedščino je treba enkrat za vselej spraviti s sveta. To geslo bo Berlinu in Rimu narekovalo bodoče stališče nasproti Franciji in tudi ostalim državam, ki jih v njihovi sedanjih obliki osni državi smatrata za »versajske produkte.«

Stališče nasproti Franciji je že določeno. Naj že Francija postane fašistična ali ne, naj že dobi totalitarno ali netotalitarno vladavino, naj se že bojuje z Angleško ali ne, vse to je ne more odvezati od velike odgovornosti, ki jo je lahkomišljeno prevzela nase s tem, da je začela vojno proti osnima državam.

Vesti o obnovi latinskega bloka so utopija. Latinski blok ne more biti obnovljen, ker ni nikoli obstojal. Razen tega pozna evropska resničnost le en blok, ki se imenuje fašizem in narodni socializem in ki ima v njem mesto še Francova Španija.

Italijanski list dodaja k temu, da je zdaj popolnoma razumljivo, da fašistično-narodno socialistični blok tudi ne more obsegati držav, ki so se pred kratkim radikalno usmerile na avtoritativno stran. Enako ne bo mogla pristopiti k bloku nobena evropska država, ki se je v sedanjih obliki rodila v Versailles, dokler ne bo prostovoljno odstopila delov, ki so ji pripadli zaradi Versaillesa.

»Relazioni Internazionali« razpravlja zatem o bodoči ureditvi Evrope in omenja tudi Madžarsko. O nji pravi, da je bila že od vsega začetka pristaša osi in bodo zaradi tega vsi nerešeni problemi s pomočjo osi z lahkoto rešeni.

Končno govori članek tudi o Angliji in pravi, da je ta problem mogoče rešiti le z orožjem. »Trebja je nekoliko potrpljenja, os Rim-Berlin odpravlja svoje sovražnike drugega

za drugim. Če čez nekaj kratkih tednov se bo tudi za otoško državo in za imperij začel obračun.«

★

»Vse je minljivo!« Se nikdar doslej ni imel ta rek take veljave. Kar je še bilo včeraj, danes ni več. Kdo bi si mislil, da se bo v deželi, ki je rodila geslo egalitè, libertè, fraternitè, življenje kar čez noč temeljito izpremenilo. Prislovične svobode francoskega državljana ni več. Na Francoskem je zdaj avtoritativna vladavina. V njeni zgodovini bo z velikimi črkami zapisan datum 11. julija 1940. Ta dan je maršal Petain ukinil dosedajno ustavo in se proglasil za šefa francoske države z diktatorskimi pooblastili. Vsa državna uprava je v njegovih rokah, samo on ima pravico imenovati ministre.

Ze prej so se na Francoskem kazali znaki, ki so močno dišali po avtoritativnosti. Pojavila se je fašistična struja, stranka »Ognjenih križev«, ki ji je načeloval prosluli La Roque. Njej nasproti je stala »Ljudska fronta« pod Blumovim vodstvom. Laval, tedaj predsednik vlade, je s spretno potezo preprečil državni udar. Očitali so mu, da je imel dobre zveze z La Roquem

Adolf Hitler, nemški kancler, čigar govor pričakujejo prihodnje dni.

Vzdolž cele angleške obale se vrše temeljite priprave za obrambo otoka pred napadom. Gornja slika nam kaže angleško protiletalsko strojnico, na preži za sovražnimi letali.

in zato je padel. Na krmilo so prišli nasprotniki fašizma. Pred skoraj točno štirimi leti je prišel na oblast triumvirat Blum-Daladier-Thorez.

Laval je danes spet na površju. On je spiritus rector sedanje Petainove vlade, ki ima avtoritativno, da celo diktatorsko moč. Njemu ob strani je vodja socialistov Ybarnegaray, že od nekdanj pristaša stranke »Ognjenih križev« in zagovornik brezparlamentarne viadavine. Notranji minister je Adrien Marquet, znan po svojih socialističnih načrtih. K skupini zagovornikov avtoritativne vladavine je treba šteti tudi prometnega ministra Piètrija, kar je razumljivo, saj teče v njegovih žilah korziška kri.

To četvorico dopolnjujejo vojaki, ki so že pač po svojem bistvu za avtoriteto. So to generali Weygand, Darlan, Pujò in Colson, ki so jim poverili vodstvo vojaških ministrstev.

Podrobnosti nove ustave še niso znane. Vse pa kaže, da bo nova Francija imela tudi senat in stanovsko zbornico. Senat bo podoben našemu. Sestavljali ga bodo imenovani in izvoljeni senatorji. Dokler obe zbornici ne bosta določeni, bosta še dalje obstajali dosedajni zbornici, zasedali pa bosta le po Petainovi volji.

Nova vlada je že prevzela posle. Veliko vprašanje je, če bo kos zares težki nalogi, ki jo je naznačil v svojem proglasu maršal Petain. Prav gotovo ne bo lahko oživetil gospodarstva. Teško si je namreč predstavljati, kako bosta dve petini nezasedenega ozemlja preživljali osem do deset milijonov beguncev. Ze se širijo vesti, da je na Francoskem zavladalo veliko pomanjkanje živil in da nekaterih predmetov sploh ni mogoče dobiti. Na ugodno žetev ni mogoče računati, ker zaradi vojne večino polja niso obdelali. Francozi so na to opozorili neunške oblasti, ki prav kmalu bodo dogodki pokazali, kako se bo stvar razvijala.

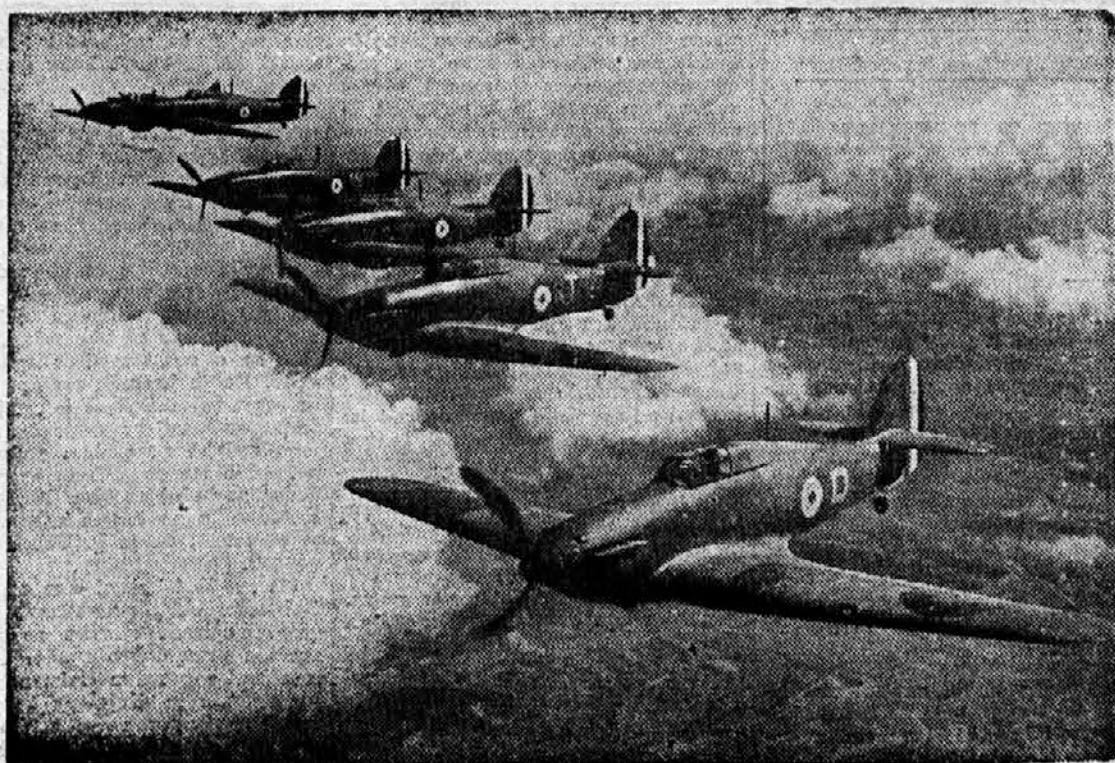
★

Ves britanski imperij in dobršen del Amerike so v nedeljo zvečer poslušali ministrskega predsednika Winstona Churchilla, ki je po radiju govoril o sedanjem položaju. Ta govor je močno odjeknil po vsem svetu.

V uvodu je Churchill govoril o akciji angleške mornarice nasproti francoskemu brodogradu. Anglija se je morala odločiti za naglo akcijo, ker bi sicer tvegala, da pride to brodograd pod nemško nadzorstvo, kar bi v nadaljnjem boju moglo povzročiti nedogledne posledice. Angleško brodogradje je svojo nalogo z uspehom izvršilo. Od ladij, ki so še ostale Franciji, ne grozi Angliji nobena nevarnost.

Churchill je zatem izrazil upanje in vero, da bo svobodna Francija vnovič oživila in da se bo spet pojavila kot branilec svobode in človeških pravic. Zdaj ni časa za očitke. Skupnost najvišjih interesov med Angleško in Francosko je še zmerom ostala. Zato bo angleška vlada nasproti francoski kazala dobro voljo vse dotlej, dokler ne bo pot do angleške zmage ovirana. Anglija se bo še nadalje borila za Francosko in za vse podjarmljene države v Evropi. Zato pomeni sleherna

(Nadaljevanje na 3. strani)

Angleški bombniki v bojni formaciji krožijo nad Anglijo na izvidniškem poletu.

Poletni dopust 1940

Okolje: velika, zakajena gostilniška soba v kmečkem slogu v enem izmed najlepših gorenjskih letovišč. Zunaj lije kakor iz skafja.

Razpoloženje: zaspano. Zdeha natakaria, ki mi je po kosilu prinela še drugi vrček, zdehajo gostje okrog miz in če ne bi zdaj pa zdaj odpodil spanca z novo cigareto, bi tudi sam zdehal.

Vreme: en dan lepo, drugi dan dež, dva dneva lepo, tri dneve dež. In še drugače: pol dneva lepo, popoldne dež ali pa narobe; včasih pa takole: od osmih do desetih dež, pol ure lepo, tri ure dež, tri ure lepo in zvečer spet dež. Ali pa: dež, dež, dež, dež.

Danes, ko vam to pišem, smo 17. To je za nas vse zelo važen dan. Danes se bo odločilo! Nemški napad na Anglijo? Ne, ne, zmotili ste se! Danes je zaključek slovitih štedesetdnevnic po sv. Medardu, tistem vesrešnem svetniku, ki — vsaj tako pravijo — regulira nebeske zatvornice v juniju in juliju. Od danes dalje — zapomnite si: sredi, 17. julija — bo samo še lepo vreme, vsaj tako pravijo... Zato je današnji dan eden najvažnejših za tiste, ki se odpravljajo na dopust ali pa za tiste, ki so že sredi dopusta.

Sicer pa, vsaka medalja ima dve plati. Na svetu so tudi dopustniki, ki se ne vesele lepega vremena, temveč ljubijo dež. Majete z glavo? Ne verjamete?

Poglejte na primer mojega prijatelja Pepeta. Najbolj srečen je, če lahko preživi dopust v družbi svojih prijateljev, med njimi je čvček njegovemu srcu najbližji. Pepe je silno zadovoljen, kadar lahko preživi z njim prijetno popoldne in še prijetnejši večer. In če ga žena ošteva, kaj zato. Saj je vendar dež! Primoran je sedeti v gostilni. Ali naj sedi za prazno mizo? Saj ga bi še ven vrgli! Da, da dež je marsikomur na dopustu kar dobrodošel...

Menda se nekoliko vedril Sveti Medard ne bo hotel izgubiti nimba točnosti in zato že zapira zatvornice. Morda bo pa danes še lepo in bomo lahko šli po gobe? Jutri pa na kopanje! Sonce že sili v sobo, nastroje nje — oh, čudovita skovanka! — se je izboljšalo. V luži se zrcali košček sinjega neba! Vovkov oča — tisti, ki v vasi ve o vremenu več ko stoletna prakta — so dejali, da bo odsljej vsak dan sonce. Ubogi Pepe!

Javna dela banovine Hrvaške

V Hrvaški banovini se že nekaj časa opaža načrtno delo, ki naj pomaga prebivalcem pasivnih krajev. Posebna komisija banske uprave je prepotovala razne kraje in se na licu mesta prepričala o krajevnih potrebah in težavah. Na seji, ki ji je predsedoval ban dr. Subašić, so se zatem sporazumeli o načrtu javnih del, ki so na Hrvaškem nujno potrebna. Ugotovili so, da potrebujejo za začetek 170 milijonov dinarjev; ta vsota se bo v teku leta povečala za nadaljnjih 100 milijonov. Posebno pazno so posvetili izgradnji cest, mostičih, vodovodov, novih šol in regulacij. Za poživitev tujeskega prometa bodo začeli v Primorju in Dalmaciji graditi turistične in avtomobilske ceste. Izdelan je že načrt za avtomobilsko cesto v dolžini 500 km, ki bo vodila ves čas ob morju od Kotora in Ulcinja, obsegala bo pa najlepše in najslikovitejše kraje jadranske obale. Ponekod je ta cesta že dograjena. Iz letošnjega preračuna je za to delo na razpolago 52 milijonov din.

Še letos bodo začeli graditi sodobne avtomobilske ceste, ki bodo vezale za ledje s cesto Sušak—Kotor. Tako bo cesta Zagreb—Karlovec in njen podaljšek vezala Zagreb z morjem. Sever bo priključen z avtomobilskima cestama Varaždin—Zagreb in Ptuj—Zaprešić—Zagreb. Vse te ceste bodo široke 12 do 16 m, razen tega bodo pa še imele posebne pasove za kolesarje in pešce.

Glede šolskih poslopij bodo predvsem dokončali razne vseučiliške fakultete v Zagrebu, na sporedu so pa še razne nove šole na deželi. V ta namen so določili nekaj milijonov din. Za melioracijo dalmatinskih Polj je v preračunu več ko 10 milijonov, za regulacijska dela pa skoraj 10 milijonov din.

Politični tednik

Diktatura na Francoskem. Narodna skupščina je konec prejšnjega tedna z veliko večino glasov sprejela novo ustavo, ki daje francoskemu državnemu poglavarju diktatorske pravice. Izključno on imenuje in odstavlja ministere in ima sploh vso oblast glede državne uprave. Le kadar gre za napoved vojne, se mora državni poglavar sporazumeti z zakonodajnimi organi. Dosedanji predsednik Albert Le-

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE.
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Kako je Rim pričakal vojno

Kaj vse doživiš v zatemnjeni italijanski prestolnici. — Nočno življenje po zakloniških, kjer se razvija najnovjša „moda“

Beograjska „Politika“ je te dni priobčila zelo zanimivo izvirno poročilo svojega dopisnika iz Rima o Italiji v vojni. Ker bo marsikoga zanimalo, kako doživljajo sedanjo vojno naši sosedje, smo izbrali za naše bralce nekaj najbolj zanimivih odstavkov.

Rim, julija.

Vstop Italije v vojno je za tujega opazovalca toliko bolj zanimiv, ker je menda v tej vojni Italija edina država, ki je šla v vojno pripravljena in je ni vojna zajela tako na lepem kakor vrtince. Ljudje so bili vse do maja prepričani, da bo Italiji vojna prizanesla. Časopisi so pa s propagando poskrbeli, da so bili v juniju že vsi drugačnega mnenja. Čakali so samo še na besedo svojega voditelja, Mussolinija. In zato se 10. junij, dan ko je Mussolini napovedal Franciji vojno, ni dosti razlikoval od drugih dni. Ljudje tega dogodka niso tako živo komentirali, kakor bi bilo pričakovati, nobene panike niso opazili, pa tudi ne obupa in solza. Nekaj strahu pred zračnimi napadi je kajpak bilo, kajti časopisi so jih zelo drastično popisovali — namreč tiste na Francoskem.

Po zunanosti Rima sodeč bi se člo-

veku zdelo, kakor da v Rimu podnevi ne vedo za vojno. Šele ponoči, ko je mesto zatemnjeno, ko zdaj pa zdaj zatulijo sirene, spoznaš, da si v vojni. Nočno življenje je kajpak zastalo, toda namesto navadnega nočnega življenja v zabaviščih se razvija novo v „riko-verih“ — zakloniških.

Zatemnjeno mesto v svitu mesečine, ko moti nočni mir samo tiho šumenje vodometov, je čudovito. Šele rezki zvok siren prekine takšno romantiko. Zatečeš se v zaklonišče, tamkaj vlada drugačna, „živa romantika“. Zdjaj se šele začne prava zgodba, zgodba, ki gre v Rimu od ust do ust.

Eno prvih noči, ko so zatulile sirene, je neka „boljša mamica“ pripeljala svojo dozorevajočo hčerko v zaklonišče v nekem predoru v svileni pidžami. Mlada Rimljanka je bila zelo lepa in — zanimiva. Na golih nožicah krzneni copatki, mladega telesa se je ovijala tenka svilena pidžama. Mati je bila pač takšna, kakršne so matere v zrelih letih, če na hitro vstanejo iz postelje. Toda dekle! Bilo je „pripravljeno“ za takšen nočni izprehod. Kdo ve, morda tudi v zaklonišču dandanes srečaš kakšnega princa?...

Ali naj še pripomenem, da so zdaj že v več zakloniških občudovali zemljani mlada dekleta v pidžamah? Svilena

pidžama je pa postala modni „dernier cri“ po rimskih zakloniških.

In še eno zgodbičo si Rimljani šepetajo na uho v veliko zabavo: v zatemnjenem stanovanju je hotela mlada žena pričakati ponoči svojega moža v družbi svojih prijateljev, in sicer za vrati; hoteč ga prijetno presenetiti, naj bi mu skočila od zadaj okrog vratu v objem. Polnoč. Vse tiho. Res se zaslišijo moški koraki. Nekdo je prišel v stanovanje. Vendar ni bil tisti, ki so ga pričakovali. Šel je sicer skozi sobo v kopalnico, toda nič ni pogledal. Kje je njegova mlada ženka. Vlomilec? Ropar? Zenske so zagnale vrišč.

Izkazalo se je, da ni bil ne vlomilec ne ropar, temveč stanovalec iz iste hiše, in sicer iz tretjega nadstropja. Kratkoviden in raztresen kakor je bil, je zašel v odprto stanovanje nadstropje niže kakor po navadi. Sicer so si pa stanovanja po modernih hišah tako podobna. Ko ga je stražnik na stražnici vprašal, zakaj ni prižgal luči, je modro odgovoril: »Ali ne veste, da se ne smejo ponoči prižigati luči, če so okna odprta?«

Ali naj še pripomenem, da so zdaj že v več zakloniških občudovali zemljani mlada dekleta v pidžamah? Svilena

ne mornarice, ki predvideva zgraditev 35 velikih oklopnih, 20 nosilk letal, 88 križark, 378 rušilec in 180 podmornic, bo ameriško brodogradnja leta 1947. razpolagala s 701 vojno ladjo.

Slaba letina v Jugoslaviji. Naši gospodarski strokovnjaki napovedujejo, da bomo imeli pri nas prav slabo letino. Zaradi dolge in hude zime niso o pravem času zemlje zorali in posejali. K temu se je pridružil še neprestano deževje, ki je v najrodovitnejših predelih povzročilo poplave. Prišla je še toča in uničila poslednje nade. Zaradi tega je treba računati z omejitvami v prehrani.

Angliji se pripravljajo na obrambo. Preteklo nedeljo je govoril po radiju ministrijski predsednik Churchill. Izjavil je, da se je britanski otok dobro pripravil na obrambo in da bodo Angliji branili sleherno ped zemlje. Vojna bo dolga. Anglija se bo branila do kraja leta 1941., naslednje leto, je dejal Churchill, bomo pa prešli v napad. Na kraju svojega govora je omenil, da predstavlja sedanja vojna borba narodov in načel.

Pomorska bitka v Sredozemlju. Prejšnji teden je bila v Jonskem morju pomorska bitka med delom angleškega in delom italijanskega brodogradnje. Italijansko uradno poročilo pravi o nji, da se je končala z italijansko zmago. Njihova letala so znatno poškodovale nekaj angleških ladij, med njimi tudi največjo bojno ladjo sveta »Hood«, kakor tudi nosilko letal »Arc Royal«. Angleška admiralteta nasprotno javlja, da se je italijansko brodogradnje umaknilo, in obenem demantira, da bi bili »Hood« in »Arc Royal« hudo poškodovani in onesposobljeni za nadaljnjo borbo.

V Ameriki uničujejo živila. Vojna je močno prizadela tudi obe ameriški celinji. Na prvih eno roke je mogoče naštetih evropske države, ki se lahko trgujejo z Ameriko. Zaradi tega se v Ameriki kupijo zaloge živil in surovin, ker jih ni mogoče prodati. V Združenih državah se je izvoz zmanjšal za polovico. Ni hče ne ve, kam bi s pšenico, koruzo, mesom, mineralnimi

olji in bombažem. Brazilija, ki je bila Evropi zmerom glavna dobaviteljica kave, bo morala letos žrtvovati četrtino vsega pridelka. Sodijo, da bodo uničili sedem milijonov vreč kave. V Argentini se je nekatero blago tako pocenilo, da so morale oblasti določiti najnižje cene. Tako je pač na svetu, da se posledice vojne kažejo v različnih oblikah. V Evropi je pomanjkanje in draginja, v Ameriki imajo pa take zaloge, da je blago skoraj brez vrednosti. V Argentini, ki ji primanjkuje premoga, ki pa ima dovolj koroze, so sklenili, da bodo pokurili 6 milijonov ton koroze in tako prihranili 3 milijone ton premoga na uvozu.

Angliji bodo ponudili mir? Znani italijanski novinar Virginio Gayda je v »Giornale d'Italia« napisal uvodnik, ki v njem napoveduje, da bosta Nemčija in Italija pred napadom na Anglijo ponudili Angliji mir. Po tem uvodniku naj bi se Anglija popolnoma podredila državam osi. V Berlinu bo ponoven sestanek nemških in italijanskih državnikov, sklepe bo pa sporočil kancler Hitler v velikem govoru. Pri tem bo tudi določil rok, do katerega bo morala Anglija odgovoriti. Če Angliji pogojev ne bodo sprejeli, bo sledil napad na angleški otok, obenem pa tudi na angleško kolonialno posest, zlasti v severni Afriki in v Palestini. Po mnenju italijanskega novinara je še ta teden pričakovati velikih dogodkov.

Neprestani letalski napadi. Medtem ko se oba tabora pripravljata na odločilen spopad, se vrste dan za dnem letalski napadi na Anglijo in Nemčijo. Tako Nemci kakor Angliji so že ponovno napadli važne industrijske postojanke in povzročili hudo razdejanje. Pri tem pride seveda do pogostih letalskih bitk. Angliji zatrujejo, da imajo Nemci precej hušje izgube, ki da so v razmerju 5:1 v primeri z angleškimi. Nemška uradna poročila pa pravijo, da so angleška letala sicer hitrejša in bolj oborožena, da pa je izurjenost nemških pilotov neprimerno boljša in so zato angleške izgube precej večje kakor nemške. Hudi zračni napadi so tudi ob Sredozemlju. Italijanski bombniki so ta teden prvič napadli Palestino. Bombe so povzročile na pristaniških napravah v Haifi in na petrolejskih vodih precejšno razdejanje.

sti so bile aretirale njegovo ženo in dva otroka v Tsingjavu, ko so s parnikom potovali iz Dairena k njemu v Šanghaj; prišel je k meni, da bi mu pomagal spraviti zadevo v javnost. Dal sem mu priporočilo za tovariša, ki je urejeval neki tamkajšnji časnik, potem se pa dolgo časa nisva več videla.

Konec leta 1937. me je g. Vespa iznova obiskal. Povedal mi je, da je napisal knjigo o izkušnjah, ki si jih je pridobil kot agent japonske tajne službe v Mandžuriji, in me prosil, naj bi mu pomagal knjigo izdati. Vprašal sem ga, zakaj je prišel ravno k meni s to prošnjo; odgovoril mi je: »Zato, ker poznate te stvari in ker ste imeli sami težave z Japonci.« Prepričan sem, da mi ne boste odrekli. Če bi Japonci izvedeli, da sem napisal to knjigo, bi me poskušali presteči. Zdjaj, ko je stvar napisana, bi rad čim prej uredil vse potrebno za njeno objavo, da bi mogel potem spraviti svojo družino iz Šanghaja.

Obljubil sem mu, da bom pregledal rokopis, čeprav nerad, ker sem imel dosti dela s svojo lastno knjigo in

sem vedel, da ne bom utegnil brati stvari, ki jih kdove kako pisari neki Vespa.

Čez dva ali tri dni mi je prinesel rokopis. Izročil sem ga nekemu svojemu časnikarskemu tovarišu in ga prosil, naj mi odkrito pove, kaj misli o njem. V moje presenečenje je bil ves navdušen. Vendar se nisem zadovoljil samo z njegovim sodbo; sklenil sem povprašati še koga drugega. Obrazložil sem stvar nekemu zaupnemu prijatelju, uradniku neke tuje vlade; zato mu ni bilo težko, prepričati se o resničnosti Vespih navvedb. Ko je uradnik prebral rokopis in se o vsem skrbno informiral, me je poprosil, naj ga seznanim z avtorjem; rad bi ga osebnost povprašal o nekaterih mestih, češ da so potrebna podrobnejše objasnitve. Prišlo je do sestanka in po dolgih razgovorih se je prepričal, da je g. Vespa resnico govoril.

Iz svojih izkušenj sem poznal večino stvari, ki jih obravnava ta knjiga, in opisane zlorabe so mi bile zvečine prav dobro znane. Toda ko sem bral o brezduhni cinizmu, pokvarjenosti, zla in divjaštva kot značilnostih japonske vojaške vlade nad novimi podjarmljeni, je pisal uradnik, sem se zgrozil. Za marsikatero evropskega državnika pomeni ta knjiga grenak očitek; upam, da se bodo zavedeli tudi oni, če to knjigo

* Decembra 1937. sem se zapletel v spor z japonskimi oblastmi, ker jim nisem dovolil cenzuriranja svojih brzojavk Manchester-Guardianu.

Neredna stolica

Darmol dobite v vsaki lekarni!

Termin jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma. Ker je vprašanje termina rešeno, bomo imeli v Ljubljani spet našo velesejmsko prireditev, in sicer od 31. avgusta do 9. septembra, na kar opozarjamo javnost in zlasti prijavljene razstavilce pomladanskega velesejma, ki je moral biti odložen.

Rimsko grobnico so našli na poljski cesti, ki se loči od glavne ceste blizu Siska. Delavci so kopali jarek in nateleti v globini dveh do treh metrov široko kamnitno ploščo, ki je bila prav golovo pokrov kakšne grobnice. Na plošči so bili različni napis. Ponoči je pa plošča nenadno izginila, tatovi so jo pa dali neki gostilničarki za nekoliko litrov vina. Zdjaj bo pa mestno načelstvo odločilo o nadaljnjih ukrepih in bo odločilo, ali bodo na onem mestu še kopali ali ne.

Prometne otoke na Masarykovi cesti so razširili, kar bo posebno prav prišlo ob nedeljah in praznikih, ko je promet zelo povečan. Podaljšali so prometni otok v smeri proti kolodvoru in razširitev sega od Kolodvorske ulice do roba otoka. Razširili so tudi prometni otok proti Trševski cesti prav do sredine ceste.

Promet po Donavi je letošnje leto zelo slab, ker je zaradi vojne potniški promet z inozemstvom skoraj povsem ustavljen. Nemške ladje sploh niso v prometu, naše ladje in ladje drugih obalnih držav plujejo pa samo do meje. Tudi v blagovnem prometu je nastal občuten zastoj. Večinoma prevajajo navzdol stroje, navzgor pa nafto.

Za majave zobe uporabljajte zdravilno PARADENTIN kremo za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna (sluznice). Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

Potopljeno ladjo »Ljubljano«, ki so jo pred dnevi dvignili iz morja, bodo popravili v Tivtu. Rušilec so po težkih naporih dvignili iz morja. Zdjaj ga čistijo v Šibeniku, nato ga bodo pa poslali v Tivat v mornariški arzenal, kjer ga bodo temeljito popravili. Ko se je rušilec potapljal je deloval samo en motor, med tem ko je drugi počival. Zato menijo, da strojem tega motorja voda ni preveč škodila. Profesorja zagrebškega vseučiliša inž. Stipešič in inž. Sorta ter ravnatelj pomorskega prometa Vizin iz Splita raziskujejo, kako je do nesreče prišlo.

Svoje jadralsko letališče je dobil zagrebški Aeroklub v Posavskih Bregih pri Ivaničgradu. Zemljišče za letališče so poklonili kmetje sami, kar je velik dokaz, da so se hrvaški kmetje sami pričeli zanimati za letalski sport. Na terenu so zgradili hangarje in šotore za jadralska letala, najeli so pa tudi dve hiši za stanovanja jadrancev. V kratkem bodo pa pričeli s poukom, za katerega vlada med hrvaško mladino veliko zanimanje.

Pravili so graditi cesto, ki bo vezala Srbijo s Primorjem. Pred dnevi so začeli delati kos te velike ceste, in sicer cesto Čačak—Guča—Ivanjica—Sjenina—Bijelo polje. Ta dela pomenijo začetek gradnje nove zelo važne prometne zveze med Srbijo s Primorjem. Cesta bo tekla preko Četske banovine in bo imela predvsem turistični pomen. Najvišjo višino bo dosegla na planini Javor, in sicer 1225 m, a bo speljana tako, da bo zavarovana pred vetrom in snežnimi zameti.

Listek „Družinskega tednika“

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

Pred dvema letoma je v Londonu izšla velezanimiva knjiga o doživljanju italijanskega častnikarja Amleta Vespe, moža, ki so ga Japonci prisilili, da je moral vohuniti zanje. Knjiga nam razkriva neverjetne stvari izza kulis japonskega imperializma, zato smo prepričani, da bomo s priobčevanjem njenega prevoda ustregli vsem našim bralcem.

Spodaj prinašamo uvodno besedo tej knjigi izpod peresa Angleža H. S. Timperleya, na 9. strani pa začinjamo priobčevati prevod Vespevega dela samega.

Na prošnjo, da bi napisal uvodno besedo tej knjigi, bom na kratko pojasnil okoliščine, ki so v zvezi z njeno izdajo, in predstavil njenega avtorja, g. Amleta Vespa.

Z g. Vespom sem se seznanil jeseni leta 1936. v Šanghaju. Japonske obla-

prebero, kaj so prav za prav doslej zagovarjali.

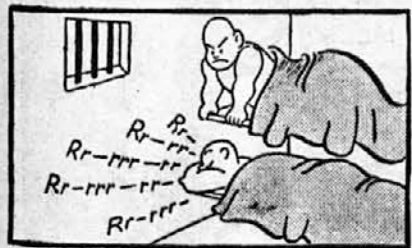
»Knjiga je huda obsodba vseh tistih okostenelih angleških konservativcev, ki pravijo: Saj ne počenjajo nič drugega, kakor smo počenjali mi; prav tako pa pobija mnenje vseh tistih izolacionistov, ki so prepričani, da prinaša japonska invazija red, zakonitost in napredek v podjarmljene dežele.

»Nikoli še nisem bral tako silovite obtožbe nekega sloja in vsega naroda, se pravi, celotnega sistema organizirane krivice, sistema, v katerem nekaj ljudi vlada voljniji narod; v katerem sto milijoni trpe, da uživa nekaj tisočev zajedalcev; v katerem en sloj sedi na ramenih drugega; in v katerem mora večina prebivalstva živeti v blatu in pomanjkanju, da tako na umeten način zagotovi oblastnikom čim večji dobiček.«

Da bi izvedel še za tretje mnenje, sem prosil svojega prijatelja Edgarja Snowa, avtorja knjige Red Star Over China (Rdeča zvezda nad Kitajsko), naj prebere rokopis. Vrnil mi ga je s temile besedami: »Koliko poznam nekatere popisane dogodke, osebe in razmere, lahko rečem, da je knjiga notranje prepričevalna in njene navbede avtentične. Pretresljiva zgodba nedvomno edinstvene vrednosti.«

Nato sem se še sam lotil rokopisa in ga prebral besedo za besedo. Za

VSAK TEDEN DRUGA

Letošnji pridelek tobaka bo precej večji, zlasti pa še v Hercegovini. Zasadili so 250.000 sadik in računajo, da bodo pridelali okrog 9 milijonov kil tobaka.

V Novem Sadu ne bo nobene nove gostilne več. Banská uprava je na zahtevo trgovinske, industrijske in obrtne zbornice ustavila izdajanje dovoljenj za nove gostilne, bufeje in ljudske kuhinje na področju donavske banovine.

Desetletna deklica se je zastrupila z žganjem pri nekem kmetu v Veliki Kikindi, ko je kuhlal domače žganje in ga ponujal radovednim otrokom. Vsi otroci so pokušali žganje, a so ga tudi takoj izpljunili.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10- zbirko preizkušnih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah?

presojo mi je služilo lastno poznavanje mandžurskih razmer, pridobljeno v letih 1933 do 1935, ko sem živel v Mandžuriji kot dopisnik Manchester-Guardiana in revije Asia.

Toliko o knjigi. Bralec pa gotovo želi izvedeti kaj več o pisateljevi preteklosti. Amleto Vespa se je rodil v Aquili v Italiji leta 1888. Ko je končal študije in odslužil vojaški rok, je odšel v Mehiko in se pridružil republikanski armadi.

Leta 1912. je, kakor sam pripoveduje, zapustil Mehiko in potoval kot svobodni žurnalist po Združenih državah, Južni Ameriki, Avstraliji, francoski Indokini in po Kitajskem.

Med svetovno vojno, leta 1916., so antantne države porabile njegovo strokovnjsko poznavanje kitajskih razmer. Sprejele so ga v svojo tajno službo in ga dodelile japonski armadi.

Pred veliko odločitvijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

angleška zmaga stopinjo k osvoboditvi Evrope. Ko je govoril o vojni, je angleški premier izrazil prepričanje, da Nemčija ne bo dolgo vladala nad Evropo in da svet ne bo podlegel nemški oblasti.

Naši prijatelji onstran oceana, ki ne poznajo naših sredstev in naše odločnosti, se boje za nas, ker je bilo toliko držav premaganih v nekaj tednih ali celo nekaj dneh. Toda Nemčija doslej še ni naletela na velik narod, ki ima prav tako močno voljo kakor je njena.

V nadaljnjem govoru je Churchill omenil pripravljenost angleške vojske, ki bo prej dovolila, da se London spremeni v razvaline, kakor da bi bila Anglija zasužnjena. Zatem je govoril o letalskih uspehih, o moči mornarice, o velikih zalogah živil in je poudaril, da je treba napore podvojiti.

Pred Churchillom je govoril po radiju še mornariški minister Aleksander, ki je poudaril, da je angleška mornarica najboljši porok, da sovražnik ne bo stopil na angleška tla.

Stari kovanci po 10 din, 2 din in 0,50 din prenehajo biti zakonito plačilno sredstvo, in sicer srebrni kovanci po 10 din 31. julija, dvodinarski kovanci in kovanci po 50 par pa 16. avgusta.

Vespa izredne priliko za srečanje z različnimi znamenitimi japonskimi in kitajskimi osebnostmi, med njimi tudi z maršalom Čangtsoolinom, takratnim generalnim guvernerjem Mandžurije.

Zaradi te nove zveze se je pa gosp. Vespa kmalu zapletel v spor z lastnimi oblastmi. V Mandžurijo so tihotapili italijansko orožje, a njegova naloga je bila, če je hotel maršal Čang ohraniti vsaj videz reda na svojem področju, da prepreči prepevedano trgovanje.

Po smrti maršala Čangtsoolina, ki so ga leta 1928. umorili japonski

naravnih krasot in zdravilnih vrečev, vendar pa tamkajšnje domače prebivalstvo še ni znalo pripraviti vsega potrebnega za sprejem in preskrbo tujecev.

Zrebrtarno na Cvenu je uničil v nedeljo ponoči ogromen požar, ki je nastal v hlevu, kjer se je iz neznanega vzroka v sredini vnela slama.

Za kulisami japonskega imperializma

je nova resnična zgodba, ki smo jo danes pričeli priobčevati v »Družinskem tedniku«. V tej zgodbi, povzeti iz življenja samega, nam italijanski časninar Amleto Vespa verno popisuje razburljive in pretresljive dogodke, ki jih je bil doživel s svojo družino kot agent japonske tajne službe v Mandžuriji.

Za kulisami japonskega imperializma

je izpoved človeka, ki je bil prisiljen, postati japonski vo-hun, iz strahu da ne bi umorili njegovo družino, ki so jo Japonci imeli za talca.

Za kulisami japonskega imperializma

je resnična zgodba, ki z jarko lučjo osvetljuje razmere v Mandžuriji, predani na milost in nemilost zločinskim nagonom japonskih finančnikov in japonskega vojaštva. Ena tistih redkih dokumentov je, ki zagledajo luč sveta, preden jih zaseže roka tistih, ki jim niso po godu.

Za kulisami japonskega imperializma

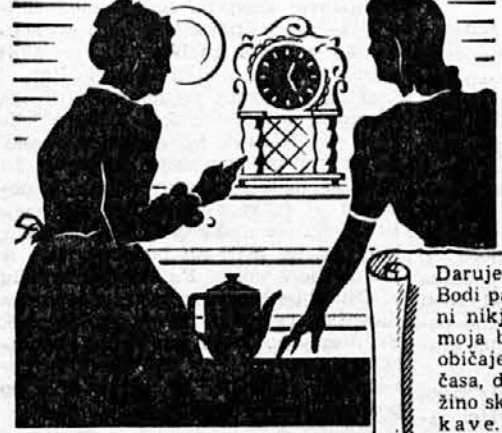
Elektrifikacija Zasavja lepo napreduje, tako je dobila Sava pri Litiji pretekli teden elektriko. Vse stare petrolejke so pričele romati med staro šaro, ker jih je nadomestila elektrika.

Telefonski pogovori med Beogradom in Zagrebom so se doslej razvijali na petih progah, ki kajpak niso mogle obvladovati velikanskega prometa.

agenti, se je moral g. Vespa iznova boriti za obstanek; zato je naložil denar v razna trgovska podjetja. Leta 1928. so pa Japonci postali gospodarji Mandžurije in s tem tudi gospodarji Vespove usode.

Premena državljanstva, ki je gosp. Vespa rešila pred vmešavanjem italijanskih uradnikov v njegovo delovanje, ga je izročila v roke Japoncem ob njihovem prihodu v Mandžurijo. Življenje njegovih svojcev je bilo na kocki, zato mu ni kazalo drugo, kakor zatajiti svoja čustva, ojekleniti živce in ubogati; toda njegov odpor proti japonskim metodam pri podjarmljevanju Mandžurije diha iz slehernega poglavja te knjige.

Tradicija jamči za kakovost!

Darujem ti to dragoceno uro. Bodi pametna in pomni: Naglica ni nikjer dobra! Tako je rekla moja babica. Ne pozabi dobrih običajev. Vzemi si vedno toliko časa, da popiješ za zajtrk in južino skodelico Kneippove sladne kave. Ta krepi srce in živce.

Kneippova SLADNA KAVA

nekaj dneh je promet postal trikrat večji in se je bilo bati, da se spet vrnevo v staro stanje. V načrtu sta še dve novi progi do Ljubljane, kakor tudi tri med Beogradom in Italijo.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: inž. Rudi Scharlach, rudniški ravnatelj v Celju, in gđc. Sanda Pirčeva, gimnazijska profesorica v Kranju; g. Pavle Verbič, profesor v Ljubljani, in gđc. Štefka Misjakova, uradnica finančne direkcije v Novem mestu.

Umrlji so: V Ljubljani: Joško Skof, višji knjigovodja zavarovalnice Sava in rezervni kapetan I. razreda; 48letni inž. Vladimir Mikuž, svetnik direkcije državnih železnic; Tomaz Bitenc, mestni delavec v pokouju; Alojzija Vlahovičeva; Alojzij Vižintin, namučenc obče državne bolnišnice v Ljubljani; 90letni Andrej Uran, krojaški pomočnik; 19letni Franci Sojer, posestnik sin; 85letni Simon Cvar, sodni upokojenec in bivši občinski član mesta Celja; Anton Zbogor, vlakovodja državnih železnic; Franci Pahor, učenc IV. razreda osnovne šole; Pavla Plehanova, vdova nadspovednika in hišna posestnica. V Mariboru: 59letna Amalija Lenardičeva; 32letni Josip Kosi, tovarniški delavec; 50letni Franc Zupanc, vratar državnih železnic. V Selnici ob Dravi: Ferdinand Čiuh, pri Sv. Martinu pri Vurbergu; Ivan Klemenčič, veleposestnik v Rogatcu; Bogomir Brezineček, posestnik in mesarski mojster. Na Jesenicah: 77letna Marija Cundričeva. V Koroški Belli: Marica Beznikova. Na Ježici pri Ljubljani: Kristina Steinerjeva. V Zalogu pri Ljubljani: Mirko Budal, učiteljskičnik. V Novem mestu: Jožef Jurak, davčni kontrolor v pok. in tajnik sreskega odbora Združenja vojnih invalidov. Na Homcu: 70letni Janez Šarec, posestnik. V Rogoševcih: 71letni Ivan Markač, občinski tajnik. V Slivnici pri Mariboru: Anton Loh, kapetan I. razreda v pokouju. Na Jezerškem: 84letni Ignacij Murji, veleposestnik. V Kočevju: 79letni Friderik Kantsky, učitelj v pokouju. Naše sožalje!

ZRČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

S ceste

Slučajno sem prišel na vzhodno nekega grčka, na katerem stoji mišna cerkva. Po grčku navzdol, kjer se križajo pota, je prišla stara gospa, se nasprotne strani pa dve gospodični in en gospod. Ze od daleč pozdravi fant staro gospo:

»Dober dan, stara baba, škoda, da nisi več mlada!«

Molče je šla gospa naprej. Ta gospa, ki jo osebno dobro poznam, nosi počeno svojo starost, za katero pa mladi nadobudni gospod še ne ve, ali jo bo kdaj dočkal.

Boljša hiša

Pred kratkim sem še bila vzgojiteljica pri bogati družini; vzgajala sem dve dekletci, prav ljubki in živahn.

Ko se vračamo nekega dne s sprehoda, opazimo, kako se zadene neki mož — vozil je voziček poln zavojev — ob vogal; voz se prevrne in zavoji se skotalijo na vse strani. Bilo je na križišču in promet se je ustavil. Brž zgrabim bližnji zavoj in pozovem tudi svoji gojenki, naj pomagata. Skladali smo, da je bilo veselje. Mimoidoč, ki so sprva samo gledali, so pristopili in pomagali. V trenutku je bil voz natovorjen.

Dekletci sta žareli; zavedali sta se, da sta storili dobro delo.

Doma pohitita brž k mami in ji povesta, kaj se je zgodilo. Toda miostlostjiva me je nahrulila. »Kaj, to ste dovolili svojim otrokom? Ali pozabljate, da sta dekletci iz boljše hiše?«

Molčala sem, toda ko se mi je ponudila prva priložnost, sem pobrisala iz »boljše hiše«.

Sodobni berači

Mnogo ljudi se pritožuje, kakšni so sedanji berači. Tudi pri meni je pred kratkim potrkal neki brezposelni in me prosil za podporo. Ko sem mu ponudila 25 par, je najprvo pogledal denar, potem se mi je pa nasmehnil in del:

»Če nimate več, pa še to spravite.« Nato mi obrne hrbet in brez pozdrava odide. Mislim, da bi bil lahko zadovoljen, če bi povsod dobil toliko v današnjih dneh, ko je tako trda za denar.

Današnja vzgoja

Ko sem gledal nekega sončnega dne skozi okno na eno izmed najbolj prometnih ulic v Ljubljani, so prišli po ulici mimo mojega okna, neki gospod, gospa in pet- do šestletni fantiček, gotovo njun otrok. Fantiček je radovedno gledal izložbe in napise na hiši, kjer jaz stanujem.

Ko je pogledal nekoliko više, je tudi mene zagledal. Jaz sem se mu nasmehnil, ker mi je bilo všeč njegovo radovedno zanimanje za izložbe. Toda kaj mislite, kako me je poplačal za nasmeh? Z vso vneemo mi je parkrat pokazal jezik in osle.

Ko je njegova mati to videla, ga je samo prišla za roko in nekako posmehljivo pogledala proti meni, ki sem, zdaj seveda ves presenečen, gledal za fantičem. Menila je menda: »Kaj meni mar, če ti je jezik pokazal. Zato ga že ne bom kaznovala. Sedaj boste pa gotovo rekli: »Ah, saj je še otrok in mu ni treba zameriti.« Da, to je že res, toda starši bi ga morali primerno poučiti, da je nespodobno kazati jezik mirnim in spodobnim ljudem.

V Londonu, 22. junija 1938. H. J. Timperley

Trubadur dvajsetega stoletja

Budimpešta, julija.

V Budimpešti se je odigral nedavno zelo ganljiv primer ljubezni. Cigan Andrej Bazalinski je namenoma kradel samo zato, da bi prišel v zapor, kjer živi njegova zaročenka prav tako zaradi kraje.

Ilonka Pištoševa, Andrejeva zaročenka, je bila obsojena zaradi tatvine na mesec dni zapora. Že prvo noč, ko je mlada ciganka sedela v zaporu, so slišali na veliko presenečenje paznika pod oknom jetnišnice zvok gosli. Neki neznanec je igral na gosli otožne pesmi in jih spremljal s pritajenim glasom v tujem jeziku.

Druge noči se je ponovila ista podoknica. Neznanec je priredil lepi ciganki novo serenado. Paznik, ki se mu je vse to čudno zdelo, je šel, da bi videl, kaj se tu dogaja. Ugotovil je pa, da je bil ta žalostni trubadur cigankin zaročenec Andrej.

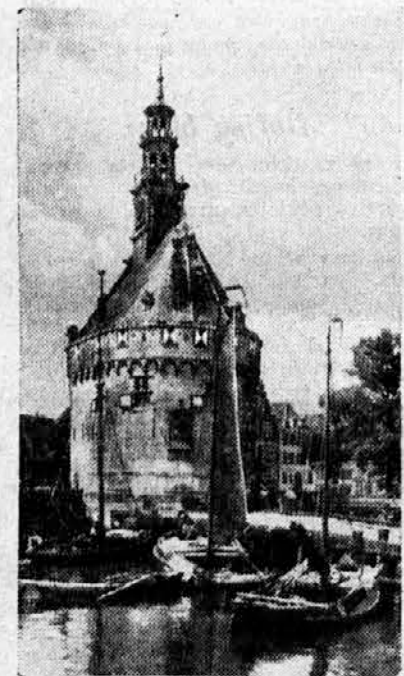
Stvar se je hitro razvedela po vsem mestu in vsak večer so hodili množični zaljubljeni parčki v bližino jetnišnice, da bi poslušali lepe in otožne ciganske pesmi.

Štirinajst dni so trajale te podoknice. Nenadoma so bili pa poslušalci tajinstvene glasbe presenečeni, ko so slišali ta simpatični glas — toda brez spremljevanja gosli in iz notranjosti poslopja. Verni Ilonkin prijatelj ni mogel več zdržati brez svoje drage in je ukradel prašiča samo zato, da bi ga zaprl. Kaznovali so ga na štirinajst dni zapora, ki ga bo z veseljem predsedel, saj bo živel pod isto streho s svojo ljubljeno Ilonko.

Zmerom veljaven zemljevid

Newyork, julija.

Pristojne šolske oblasti v mestu Lorainu v državi Ohio (USA) so se znašle pred težkim vprašanjem, kako bi nudile dijakom zemljevide Evrope, ki bi bili zmerom uporabni in ne bi bili nikdar zastareli. Nastala je nevar-

Holandska pokrajina je zelo slikovita. Gornja slika nam kaže pogled na zapadnofriziško mesto Hoorn ob Zuiderkem jezeru, s starim pristanišnim stolpom iz leta 1532.

nost, da bi morali vsak mesec delati nove zemljevide, kar je seveda v zvezi z gotovimi stroški. Nekdo od občinskih očetov se je pa domislil, da bi bilo dobro, če bi izgotovili zemljevide brez označenih mej. Na zemljevidih so označeni vsi drugi zemljepisni podatki, kakor so na primer gore, reke, jezera, mesta, ceste, železniško omrežje in tako dalje, samo meje med državami niso označene.

Učitelji morajo učencem s kredo zamamovati meje med posameznimi državami, kadar se pa meje menjajo, jih morajo izbrisati in s kredo narisati nove meje. Da se pa kreda sama ne bi zbrisala, jo prevlečejo s tanko plastjo loščila, ki se drugače zelo rado izbriše. Na takšen način bodo zemljevidi po šolah v Lorainu zmerom sodobni in točni.

Potomci slavne rodbine Medici še živijo na Slovaškem

Bratislava, julija.

Na Slovaškem še živi nekaj potomcev slavne italijanske rodbine Medici, seveda pod različnimi drugimi imeni. Znano je, da je leta 1472. prišel v današnje Slovaško milanski trgovec Giuseppe Medici, ki se je za stalno naselil ali v Trenčnu ali pa v Trenčinskih Bohuslavcih. Kasneje se je pa preselil v Ogrski Brod. Njegovi potomci so se pa spet preselili nazaj na Slovaško, in sicer v Trenčnu in v razna druga mesta.

Eden izmed njih, ki se ni več imenoval Medici, temveč Micci Valentino, je bil odličen skladatelj. Neki drug potomec te rodbine je bil duhovnik v Trenčnu v 18. stoletju, katerega so pobili Turki, ker ni hotel izdati ključev cerkve, v katero so se bili skrili vezniki.

Prav tako je znano, da je neki drug potomec te rodbine zašel v najvzhodnejši del Slovaške, v Nižne Oľšave pri Stropkovu. Zdad pa eden izmed zadnjih potomcev namerava napisati zgodovino njegove rodbine in sestaviti spisek o vseh njenih članih. Zaradi tega se je obrnil do nekega drugega potomeca, do učitelja J. A. Miča v Solivarju pri Prešovu v vzhodni Slovaški, da bi mu pri tem delu pomagal. Ta slovaški učitelj se zdaj obrača s pomočjo slovaškega časopisja do vseh tistih, ki se imenujejo Meci, Meči, Mici ali pa Miči ali podobno, naj se mu javijo s pošto. Po ustnem izročilu je Giuseppe Medici prinesel s seboj na Slovaško ogledalo, ki je na praznik Sv. Jožefa pokazalo, kdo izmed rodbinskih članov bo tisto leto umrl. Pripovedujejo pa tudi, da je to ogledalo poklonil mestu Trenčnu.

Pes razume tri jezike

Veitsberg, julija.

Neki pasjerejec v Veitsbergu ima redko inteligentnega foksterierja. Ta zdresirana čudežna žival zna vse običajne pasje umetnije, vrhu tega pa izvrši sleherni ukaz, naj ga izrečeš češki, nemški ali angleški.

Pred nekaj dnevi je njegov gospodar to dokazal pred pričami. Psu je sam sprva ukazoval po češko, nemško in angleško, potem so pa še nejeverni Tomaži preskušali ukazovanje v teh treh jezikih na svoja usta. Pes je izvršil vse ukaze pravilno — in nič čudnega ni, da so sprito tega gledalci od začudenja strmeli.

Da bi pa ne bilo prav nobenega nesporazuma med strogimi sodniki, je naposled ogovarjal neki gospod tega čudežnega psa v španščini; toda pes ga je samo pozorno gledal in je pri vsakem ukazu nekam čudno odmahnil z repom, češ: saj te ne razumem.

Papirnat klavir

Newyork, julija.

Neki ameriški tovarnar za pohištvo je napravil za svojo zabavo klavir, ki pa ni iz žlahtnega lesa, temveč iz papirja; samo strune in tipke so iz kovine in slonove kosti. Vse drugo, celo sedež za igralca, je izdelal iz starega časniškega papirja. Kljub temu pa izvedenci trdijo, da ima glasbilo imeniten zvok.

Dvoboj zaradi ženskih nog

Newyork, julija.

Nedavno se je plesalka Atilija Rowelsova ponudila baletnemu zboru newyorške opere. Istočasno je pa začela njena nasprotnica Ruskaja lansirati v baletu grški slog po drugih newyorških odrih. Trdila je, da je veliko lažje plesati s celim stopalom kakor pa samo na prstih.

Začela so se trenja med pripadniki Ruskaje in Rowelsove. Kritiki so zagovarjali eno kot drugo. Med časnikarji sta bila najbolj ognjevitava Henry Powell, ki se je zavzemal za lepo Atilijo, in Mark Rampart, ki je pisal slavospeve Ruskaji. Kar hitro se je v ta prepir vmešalo vse časopisje. Skoro vsi listi so kakor na povelje pričeli trdit, da so Atilijine noge strahovito grde. Nasprotno je pa Henry Powell dokazoval, da so njene noge najlepše na svetu. Pričeli so se med seboj grdo napadati, tako da sta se oba zagovornika na koncu dvobojevala. V dvoboju je bil Mark Rampart ranjen, a njegov direktor, da bi popravil ta poraz, se je oženil z lepo Ruskajo. Atilija je pa nagradila Powella s svojo ljubeznijo in sta se prav tako poročila.

Tudi ves balet newyorške opere je bil razdeljen na dva tabora, na »vrhove prstov« in na »podplate«. Po porazu Marka Ramparta so »podplate« nenadoma prešli na stran Atilijinih pristašev in spet je zavladala skupnost

Špansko stališče do sedanje vojne še zmerom ni točno določeno; posebno pereče je vprašanje Gibraltarja. Na gornji sliki vidimo generala Franca in njegovo vlado.

in enotnost v vsem baletu. To je privedlo upravo newyorške opere, da je tudi s svoje strani priznala zmago Atiliji Rowelsovi. Končna zmaga se je pa podpisala v novem angažmaju.

Skupili so jo

Basel, julija.

V lanskem novembru je nekoč gozdar Huber opravil svojo vsakdanjo ogledno pot po revirju. Zdad je postal njegov pes nemiren in gozdar mu je sledil v mladostje. Tja sta prišla ravno še o pravem času.

Hitler je zapovedal, da mora kip maršala Focha v Compiègnskem gozdu ostati na svojem mestu. Na sliki vidimo kip, fotografiran leta 1937, ob odkritju.

Trije lovski tatovi so si pravkar oprtavali velikega srnjaka na ramena. Tatovi so bili pri tem opravilu seveda odložili svoje puške. Ko jih je gozdar tako nenadejano presenetil, kajpak niso več utegnili pobrati svojih risank, temveč so kar na vrat na nos pobegnili s prizorišča, da odneso zdravo kožo.

Bilo je v zgodnjem mraku, zato gozdar ni mogel natanko spoznati nepridipravov, vendar je z neverjetnostnimi dokazi naznanil zadevo sodišču. Pred sodnikom so fantje udeležbo na vse kriplje tajili — in sodnik je bil prisiljen zaradi pomanjkanja dokazov preložiti razpravo na nedoločen čas.

Pred dobrim tednom so tatove spet poklicali na sodnijo; vendar so tudi zdaj trdovratno zanikali udeležbo in niso hoteli priznati lastniške pravice do zaplenjenega orožja. Naposled se je sodnik zatekel k zvijači. Z brezbrzišnim glasom je tedaj razglasil razsodbo:

»Ker niste krivi, kar pojdite! Vsak lahko vzame svojo puško in se vrne domov!«

Kakor en mož so fantje planili, da pograbiyo svoje puške in odnesejo pete. Toda sodnik jih je prehitel. Na njegov migljaj so stražniki tatove prišli, zakaj s tem, da so se ulovili v brezbrzišno izgovorjeno past, so dokazali svojo udeležbo pri divjem lovu. Sodnik je vse tri pri pričih obsodil na primerno kazen.

Kaj mislijo Kitajci o naši noši

Cunking, julija.

Čeprav se »sinovi neba« postopoma naslanjajo na zapadno kulturo, je še zmerom v našem življenju nekaj stvari, ki so zanje nenavadne. Neki ugleden Kitajec Šan-Hi-Li, ki je dalj časa živel v Londonu, je pisal v nekoliko pismih tudi o naši noši. Med drugim pravi tudi tole:

»Odkar sem prišel poleti v London, se obleka tega častitega prebivalstva še ni nič spremenila, pa čeprav je že hladno. To nekako začudi človeka, kajti saj tudi živali menjajo v letnih dobah svojo dlako. Moški nosijo poleti močno in debelo obleko, katero bi vsak boljši Kitajec prezrl. Kje imajo svilene obleke v takšni veliki vročini? Toda pozimi jim spet manjka dovolj krzna; na primer noge, ki jim je potrebna največja toplota, niso zaščitene v tem slabem in mrzlem vremenu. In zakaj nimajo ti gospodje široke obleke iz enega samega kosa, da bi se lahko vanjo lepo udobno zavili? Njihove zimске obleke so sestavljene iz več kosov in so podobne obleki naših stromakov. In povrhu še ta ozkost in stisnjenost!

Zatem pa še njihovi klobuki! Oni nosijo nekakšne velike črne lonce na glavi, kakršne morejo prenesti le najtrši trgoglavci. Toda v tej deželi je vse mogoče. Barva nekaterih klobukov je siva, da se zdi, kakor da bi za kom žalovali. Zvečer, za večerne zabave si denejo na prsi nekakšen bel oklep, neko deski podobno stvar, na to pa oblečejo ozek suknjič, ki ima zadaj dva repa, tako da je videti, kakor da mu je kakšen tiger raztrgal obleko.

»O ženski obleki,« pravi osupli Kitajec, »se ne usojam ničesar pisati. Izprva nisem hotel verjeti svojim

Zarah Leander, znana švedska filmska igralka, je letos podpisala dvoletno pogodbo z nemško filmsko družbo Ufo. Zarah Leander bo najprej igrala glavno vlogo v zgodovinskem filmu »Katarina II.«, carja Petra bo pa igral znani nemški igralec Emil Jannings.

očem, ker sem mislil, da je to nekakšen nesporazum, da so se morda dame pozabile obleci. Toda v najlepših restavrantih sem videl tako oblečene gospe, da sem moral od sramu pogledati proč. Skoro ničesar niso imele na sebi. Pomilujem samo njihove očete, može in brate, ki morajo sedeti za isto mizo s takšnimi ženskami. Čudim se tudi temu, da se one same od sramu ne pogreznejo v zemljo.

Tako piše pač neki Kitajec, ki je baje zelo ugleden gospod.

V Nemčiji je zmerom več zabavišč

Berlin, julija.

Po pisanju berlinskih listov so opazili, da je zmerom več kabaretov in varietéjev po vseh mestih nemškega ozemlja. Ta vrsta lahkega razvedrila za poslušalce je postala zelo popularna.

Znano je, da je nemška vlada prepovedala takoj v začetku vojne na zapadni fronti vsak ples po javnih lokalih v vsej Nemčiji. Lokali, ki so razpolagali z lepimi plesišči, so bili primorani, da spremenijo te igralnice v drugačna zabavišča in tako poskrbijo za zabavo in razvedrilo svojih gostov. Zato so ta svoja plesišča spremenili v kabarete in varietéje. Danes ima skoro vsaka uglednejša in boljše kavarna ali restavracija svoj poseben kabaret, ki nadomešča tako priljubljeni ples. Zaradi povečanja kabarejev je danes velika stiska za kabaretske osebe, akrobate, pevke in sploh s tistimi, ki skrbijo, da se drugi lahko zabavajo. Vzporedno s tem so pa nagrade že zaposlenih kabaretskih uslužbencev zelo velike

Pogled na svetovno znano mesto Nizzo, ki so ga po premirju s Francijo dobili Italijani.

Novela „Družinskega tednika“

SUZI

Napisal W. Lichtenberg

Mladi pesniki ne stanujejo samo na Olimpi svojih sanj; tudi svoja zelo realna stanovanja dobijo zaradi pomankanja plačilnih možnosti v Olimpi mestnih hiš, to je — v podstrešjih. Morebiti to ni dobro; morebiti bi morali biti ravno mladi pesniki naseljeni v nižjih višinah, da ne bi izgubili stike z resničnostjo. Toda o tem vprašanju ne bomo odločili.

Priskrili se bomo samo v podstrešno sobico, ki je v njej stanoval mladi pesnik Karl v poletnem penzionu moderne gorske vasi. Tu je torej stanoval že tri dni, blizu neba in vendar tako daleč od nje. Poleg tega se je imel za to podstrešno sobico zahvaliti samo prijatelju neke dobrotnice, ki je bila prijateljica lastnice penzionarstva in ji je bila priporočila mladega, zelo slabokrvnega in precej slabo hranjenega pesnika.

Sicer mlademu možu ni bilo dano, da bi vsaj to skromno poletno pomoč v miru užival. Treba je bilo kljub vsemu nekaj plačati, cigarete se tudi ni mogel odreči, in tudi druge malenkosti je treba plačevati z gotovino. In tako je Karl tudi tukaj delal isto, kar je delal skozi vse leto: pisal je. Oh, pisal ni tistega, kar mu je najgloblje ležalo na sreči; takšno razkošje si utegneje privoščiti le veliki presliti literati; ti si ga pa tudi ne privošči, ker so bančni računi despotični tirani, ki terjajo povečanje svoje moči. Ne, Karl je pisal, če smemo tako reči, za dnevno potrebo. Za penzijo je pisal kratko zgodbo, za pranje perila reportažo in za cigarete lirčno pesem. Oh, te lirčne pesmi je najbolj sovražil! Opeval je ženske, ki jih ni poznal, slavil je mikavnosti, ki jih ni bil skušil in ljubezni in izpovedoval hrepenenja, ki so si jih lahko uresničili le premožnejši krogi.

In tako je sedel ob okencu podstrešne sobice in je v potu svojega obraza izgotavljal lirčno pesem, katere cena naj bi zadostovala za nakup cigaret. Ker lirčne pesmi plačujejo od vrstic in ker je poleti, na svežem zraku, več kadil kakor v mestu, je nastala precej dolga pesem. Na lepem je pa list, na katerem so bile rime že skovane, odpihnil veter in ga odnesel v zrak. Karl se je v svojem obupu nagnil z okna, kolikor je mogel daleč; ker je pa z Olimpa zmerom najslabši razgled, mu je bil ta list kmalu izgubil izpred oči. Položaj je bil resen, ker je bil Karl strasten kadilec, zato je planil iz svoje sobice po stopnicah navzdol, da bi list z rimami morebiti še ujel na vrtu.

Toda v prvem nadstropju ga je ustavil širokopleč, precej divje nasršen možak tistih let, ki jih optimisti navadno označujejo za »najlepšak leta«. In ta divje nasršen možak je držal lirčno pesem v roki. Karl je že mislil, da je rešen.

»To je moja pesem!« je dejal skromno. »Prosim, da mi jo vrnete!« Toda možak ga je zelo odločno nahrulil: »Kako? To je vaša pesem? Aha! In kako prihajate do tega, da mešete moji hčeri ljubezenske pesmi na balkon? Ha?«

Karl je nerazumljivo strmel vanj. »Jaz? Vaši hčeri?« »Nikar ne tajite!« se je zdrcl nanj gost iz prvega nadstropja. »Ze dolgo zalezujete mojo Suzi? In zdaj ste s svojo predrznostjo prišli že tako daleč, da jo nadlegujete s svojimi neumnimi rimami!«

No, Karl se je najprej zasmeljal, potem pa zadevo pojasnil. Povedal je po pravici, kako je pesnil na okenski polici in kako je poreden piš veter odnesel njegove rime. Suzin oče je poslušal to pripovedovanje in naposled dejal, ne preveč prepričan:

»Na, lepo laž ste si izmislili! Toda ne smete me imeti za takšnega bedaka! Pazil bom! Kajti zdaj naposled vem — od kod veter piha...«

Karl je dobil svojo pesem nazaj in se vrnil v svojo podstrešno sobo.

Cetr ure nato je potrkalo na njegova vrata. In zdaj se je zgodilo to, kar bi bil Karl celo v najdrznejši fantaziji zavrnil kot nemogoče: vstopilo je mlado dekle. Bila je lepa, ljubka, bila je lirčna pesem sama, toda pesem, pri kateri se je stvaritelj očitno manj trudil kakor Karl pri svoji. In spregovorila je kar z mamljivim glasom:

»Jaz sem Suzi Marholdova.«
 »Ah,« je zastokal zbegani pesnik, »hči tistega gospoda, ki me je na stopnicah ustavil?«
 »Da.«
 »Toda vašemu očetu sem takoj pojasnil, da je v hudi zmoti. Saj v sploh ne poznam, spoštovana gospodična! Kako naj bi se potlej predrežnil, da bi vam metal ljubezenske pesmi na balkon?«
 »Ne, ne poznate me,« je odgovorila Suzi in njen zasanjani, globoki pogled ga je očinil. »Kljub temu vas prosim, da trdite še dalje, da je ta ljubezenska pesem veljala meni.«
 »Kako?« Karl spet ni razumel.
 »Prosim vas, da očetu priznate, da me ljubite.« Naetal je dolg molk. Potem je Karl rekel:

Konj je rešil življenje šestim ljudem

Berlin, julija.

V Reinštadu pri Magdeburgu v Nemčiji je pripeljal neki kmet svojega konja h kovaču, da bi ga podkoval. Pri kovaču je bilo že nekaj kmetov in so se začeli vsi vneto pogovarjati. Ko so naposled privezali konja, da bi ga kovač podkoval, je konj pričel striči z ušesi in se nemirno prestopal z ene noge na drugo. Njegovemu lastniku se je to zdelo silno čudno, ker je bil konj zmerom miren in ubogljiv. Tedaj se je pa že v naslednjem trenutku konj odrgal in v skokih zdrizjal iz kovačnice na polje. Vseh šest moških je odšlo za njim in ga lovil. Po četrturnem skakanju za njim se jim je to tudi posrečilo in so ga končno spet pripeljali nazaj.

Takoj, ko so pa spet prišli v bližino kovačnice, se jim je nutil kaj čuden prizor. Kovačnice ni bilo nikjer, na tleh je pa ležal kup opeke in ruševin. Takoj so uganili, kaj se je zgodilo; uganili so pa tudi, zakaj se je konj — njihov rešitelj — tako nenadno splašil. Kovačnica je bila že stara in se nenadno iz neznanega vzroka sesula. Ker imajo pa živali zmerom boljše naravni čut za takšne stvari, je konj takoj začutil, da se nekaj podira, in je postal nemiren. Tako je s svojim živalskim instinktom rešil življenje šestim kmetom, ki bi bili gotovo našli smrt pod tramovjem in opeko kovačnice.

Rekord enoročnega stroje-pisca

St. George (Utah), julija.

Frank Haigh, študent na Dixie-Collegiu v St. Geourgu v državi Utahu, je sicer izgubil roko, a ga to ni oviralo, da ne bi postal prvovrsten stroje-pisec. Z vztrajnim in pridnim vežbanjem se mu je že po štirih mesecih posrečilo, da je v hitrosti pisanja posekal vse svoje tovariše. Izmyslil si je poseben sistem udarjanja na tipke, kar mu je omogočilo hitrejšo pisanje. Po diktatu je pisal 5 minut, ne da bi se le enkrat zmotil.

Največje vseučilišče na svetu

Pittsburg, julija.

V mestu Pittsburgu so odprli največje vseučilišče na svetu. Vseučilišče se nahaja v veliki donebnici, ki ima 42 nadstropij. To ogromno zgradbo, ki je stala več kot deset milijonov dolarjev, so krstili »Katedrala znanosti«; služila bo izključno samo znanstvenim namenom.

V donebnici, ki je visoka 162 metrov, je 91 učilnic, 113 laboratorijev in 12 velikih predavalnic. V vsaki takšni predavalnici je prostora za nekaj tisoč ljudi. Poleg tega je v novem vseučilišču tudi deset knjižnic in nekaj velikih sob za prirejanje raznih izložb. Na vseučilišču bo lahko hodilo 10.000 slušateljev in slušateljic. V »Katedrali znanosti« bodo predavali kot gostje najuglednejši in najboljši znanstveniki Zedinjenih držav.

Zlat rudnik na vrtu

Newyork, julija.

Zlata mrzlica je spet zajela mesto Jacksonville. Na vrtu nekoga posestnika, so našli zlato rudo, ki je bilo v njej precej zlata.

Pred dnevi je nezaposlen delavec po imenu William Parson kopal na svojem vrtu vodnjak. Nenadoma je pa njegova lopata zadela na neko kepo, ki se je lepo svetlorumeno svetlikala. Ko jo je od bližje pogledal, je videl, da je našel zlato rudo. Po tem novem odkritju je vsa Parsonova družina pričela pridno kopati in iskati zlato.

Novica, da je Parson našel zlato, se

je kakor blisk raznesla po vsem mestu in ljudje so kar zapustili svoje delo in vsi so hoteli iskati zlato rudo, da bi tako obogatili. V celih trumah so hodili pred magistrat, da bi jim ta dovolil, da smejo prekopati vso občinsko posest in ulice v vsej okolici.

Ze leta 1932. so v tem mestu našli zlato. Tudi takrat je zajela vse prebivalce zlata mrzlica in so pretaknili in prekopali vsak najmanjši kotiček, da bi našli dragoceno rudo. Imeli so pa tudi precej uspeha; kajti takrat so našli zlata za 700.000 dolarjev.

Zdaj so pa mnenja, da iskalci zlata ne bodo imeli tolikšne sreče, ker so v zadnjih osmih letih vse zemljišče okrog Jacksonvillia že vsega prekopali. Največ je ostalo neprekopanih in neprebrskanih dvorišč in vrtov, ki so bili zasebna last, kjer pa bodo sami lastniki na svoje stroške pričeli kopati. Prebivalci Jacksonvillia hočejo vso zemljo zravnati, da bi se tako lahko izkoristili tudi tisti prostori, ki se razprostirajo pod hišami in pod javnimi zgradbami.

Nekaj zanimivosti o kinih širom sveta

V grški prestolnici Atenah zahajajo podnevi v neki kino malone sami čistilci čevljev. Ob vohodu v ta kino je nalepljen lepak: »Čunjene goste vlijudno prosimo, da puste svoje zaboje s čevčkami v garderobi.« To se tudi zgodi in garderoba se navadno vse od stropa napolni z zaboji. Kako jih potem čistilci ločijo ene od drugih in kako dolgo jih iščejo, to nam je ostalo nepojasnjeno.

V Tokiu na Japonskem so potresi zelo pogosti. Kini so zato zgrajeni iz jeklobetona; pri potresih se sicer majojo, vendar se ne zrušijo. Pri lažjih potresnih sunkih se predstava kar nadaljuje in sploh ne prižgo luči. V starih filmskih gledališčih sploh ni stolov, temveč sedijo obiskovalci kinov kar na rogovcih. Kajpak mora vsakdo pustiti čevlje v predsobju in iti bos v dvorano.

Na Fidžijskih otokih imajo poseben kino za divjaška plemena, ki se še kdaj pa kdaj pregreše z ljudjožerstvom. Tamkaj predvsem vrte filme, ki na primitiven način kažejo slabe posledice ljudjožerstva — prav čedna zabava in uspešna propaganda za civilizacijo.

V vročih poletnih mesecih, v času kislil kumaric, skušajo newyorški kিনি prav poseben način privabiti svoje goste. Pri vohodu v kino visi deščica z napisom: »Air conditioned«. Zraven je narisan severni medved, ki liže toplomer, kjer je živo srebro švignilo na 90°C. Severni medved se kajpak smeji in prijazno maha obiskovalcem kina. Ta reklama pomeni, da je zrak v kinu umetno hlajen. Ker je zunaj zrak navadno dušič celo v senci, marsikdo že zaradi prijetnega hladu rad zavije v kino in tako imajo podjetniki newyorških kinov tudi poleti dober zaslužek.

Pred dobrim letom so v Parizu zaprli na »Montmartru« poslednji kino za neme filme. Lastnik je izjavil, da zapira svoje podjetje zaradi pomanjkanja dobrih nemih filmov, ne pa zaradi pomanjkanja občinstva. Vendar se podjetnik nikakor ni dal pregovoriti, da bi njegov kino preuredil za predvajanje zvočnih filmov.

V Hollywoodu rasejo novi poklici k gobe po dežju. Letos si je dal neki statist — kajpak za lepe denarce — za film »Capitain Sumner« ustreliti jabolko z glave, in sicer s pravo puško in pravo kroglo...

V tistem trenutku so se vrata na široko odprla in gospod Marhold je planil v podstrešno sobico.

»Torej vendar!« je zasopihal, kajti ne samo ljubezenske pustolovščine njegove hčere, temveč tudi hoja po stopnicah ga je bila pripravila ob sapo. »Vi ste dvomljivo pošteni! Najprej mi zagotavljate, da vaša pesem ni bila namenjena Suzi, zdaj jo najdem, kako se je na skrivaj k vam prikradla! Takoj ven!« se je zdrcl nad hčerjo. »Kajti z gospodom moram spregovoriti odločno besedo!«

Potem, ko je Suzi odšla, se je oče Marhold grozeče ustopil pred Karla. »Vi ste torej lagali?«

»Da,« je odvrnil pesnik s takšno sigurnostjo, ki je njega samega preseñetila. »Ze dolgo ljubkujete s Suzi? Koliko časa?«

»Pol leta.«

»In vi ste kajpak dobro vedeli, da ima Suzi premožnega očeta?«

»Vedel sem in vem le, da se ljubiva. In da ne bova nikoli drug drugega zapustila.«

»Tako? Nu, to bomo še videli! Prepovedujem vam, da bi se še dalje družili z mojo hčerjo!«

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO
 STERILIZIRANO
 ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.
 STRAZISČE
 STERILIZIRANO 115°C
 NAŠA ŽIMA JE HIGIJSKO OČIŠČENA IN STERILIZIRANA NA PARI 115°C. NE DIŠI, JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Morje vrača zaklade

Quito, julija.

Iz Ekvadorja poročajo o velikih potresih morskoga dna. Morje je vrglo na obalo blizu Porto Salinas razbitine ladij in precejšnje množine raznih zlatnikov, srebrnikov in drugih dragocenosti. Novci so iz časa kolonizacije. Na njih je različno opaziti čas in kraj, kjer so bili kovani. Kovali so jih v Panami, kjer se je zbiralo vse zlato, ki so ga bili vzeli Inkom. Sodiijo, da izvirajo vse naplavljenega dragocenosti s španske fregate »Leocadie«, ki je s polnim tovornom zlatega zaklada pred 400 leti jadrjala proti Španiji. Na poti proti Magelhaensovi ožini jo je presenešil morski potres, ki jo je popolnoma razdeljal, da se je potopila. Komaj se je vest o dragoceni naplavini razširila, je vse ljudstvo hitelo na obrežje Salinasa in začel se je divji lov na zaklade morja. Oblast je takoj posredovala. Vojaštvo in policija sta zaprli vso obalo in poskrbeli, da bo vse zaklade dobila osrednja vlada.

V Arizoni so odkrili pritlikave konje

Phoenix, julija.

Indijanci so sicer čisto pripovedovali o pritlikavih konjih, ki da žive v manj znanih predelih Velikega Kanjona v Arizoni, vendar so belokožci imeli to za običajno indijansko pravljico. Pred kratkim so se iz teh predelov vrnilo lovci in iskalci zlata ter so govorico potrdili. Eden izmed njih, John Tooker, je najdalje prodir v globoke in nepristopne globeli. Pri enem takih pohodov je našel na izredno majhne konjčke, ne višje kakor 80 cm. Ravnateljstvo Narodnih parkov Združenih držav, ki mu je poverjeno varstvo nad živalstvom in rastlinstvom v vseh parkirajah, je sklenilo poslati posebno odpravo, ki bo ugotovila, koliko je resnice na Tookerjevem pripovedovanju.

Nenavaden telefon

Newyork, julija.

Najnenavadnejši telefon ima mesto Springfield v državi Kansas (USA). Ta telefonska centrala ima samo 200 števil in 24 žic. Zato je na vsako žico vezanih po 8 ali 9 telefonskih aparatov. V Springfieldu tudi nimajo pojma o avtomatskih centralah. Vsaokrat, kadar naročnik pokliče drugega naročnika, odjekne po 8 ali devet

tih žicah njegov klic. Radovednost je pa pač tista bolezen, ki je zelo razširjena, toda ne samo v Kansasu, temveč tudi pri nas, zato lahko takšen pogovor poslušate kar osem ali pa še celo devet poslušalcev hkrati. Včasih se na celo zgodi, da takšen nepovabljen poslušalec poseže vmes, seveda z najboljšim namenom.

Louis Snieder, graditelj in lastnik tega nenavadnega telefona, je izjavil, da ta sistem dozida še ni pokazal nobenih resnejših nedostatkov. Vsi telefonski naročniki vedo, da njihovi pogovori niso nobena skrivnost, in zato tudi upoštevajo to netajnost in govorijo samo tisto, kar se v takšen telefon sme govoriti. Toda z ene strani ima ta telefon tudi svojo dobro plat in prednost. Če na primer hoče katera od naročnic izvedeti za kakšen dober svet od svoje prijateljice, je uverjena, da ga bo dobila, in sicer kar od osmih ali devetih strani hkrati.

Za 80 dinarjev je kupil ženo

Kosovska Mitrovica, julija.

Te dni sta se poročila v Kosovski Mitrovici cigan Aljuš Redović in lepa mlada ciganka Selima Šabanovićeva.

Aljuš je bil že dolgo zaljubljen v lepo mladenko, a ker ni imel denarja, da bi si jo lahko kupil, je moral čakati kakšne ugodne priliko. Te dni se je mladi Aljuš le napotil k očetu svoje izvoljenke in pričela sta se pogovarjati o različnih stvareh. Oče je gosta lepo pogostil s pijačo in tako se jima je jezik počasi razvejal. Aljuš je ponudil za svojo izvoljenko, za katero je trdil, da tehta 40 kil, 80 din, torej bi plačal kilo žive teže po 2 din. Oče je pa trdil, da tehta njegova hči 50 kil, in je hotel za vsako kilo 50 din. Pričela sta se pripraviti in sta nazadnje stavila takole: Če tehta Selima manj kakor 50 kil, bo plačal Aljuš za kilo 2 din, če bo pa težja od 50 kil, bo plačal kilo po 50 din. Na srečo mlada zaljubljenca je pa Selima tehtala res samo 40 kil. Tako je srečni zaljubljenec lahko poceni prišel do žene, ker je zanj plačal samo 80 din. Ko je oče zahteval denar, mu ga Aljuš ni mogel dati, pač pa je svoj dolg poravnal s tem, da je očetu Redi dal 40 kil koruze.

Stari Redo je pa tudi takoj prodal svojo staro debelo ženo za 2.100 din in istočasno kupil mlajšo in vitkejšo vdovo za 500 din. Tudi njemu so postale vitkejša žene bolj všeč.

kar razorožila: »Nikar se ne trudite dalje! Na svetu ni zneska, ki bi mi lahko odtehtal Suzi! In če vam zdaj nisem pokazal vrat, gospod Marhold, ta obzir ne velja vam... temveč Suzinemu očetu.«

Poleg dolgo nista med seboj nič govorila. Marhold se je zviška spustil na euenga izmed majavih slovov, ki naj bi predstavljal poptiško udobnost, in je molčal, molčal s pobožno glavo in zamišljeno zaprtimi očmi.

Na lepem je Karlu ponudil roko. »Poštenjak ste! Odpustite mi!«

»O, prosim,« se je branil Karl, »nobene prilikoži ni niste dali, da bi se izkazal poštenjaka.«

»Pač! Sel bi bil do petdesetih tisočakov. Toda zdaj skoraj že sam verjamem, da je vaša ljubezen do Suzi poštena. Štisl sem to iz vašega glasu,bral iz vaših oči. In zato...« Marhold se je sunkovito dvignil in je položil Karlu roko na ramo.

»Zato vas prosim, da nocoj večerjate z nami. In mislim, da te bom še zelo, zelo ljubil!«

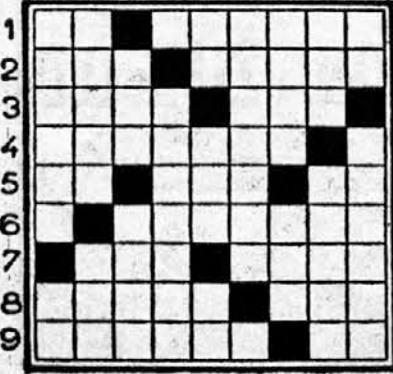
Karl sploh ni opazil, da se je na lepem znašel sam v svoji sobi. In ko je to opazil, se mu je zdelo kakor prebujenje iz pravilnih sanj...

Nato je pa raztrgal neumno, smešno ljubezensko pesem, ki je bila prav za prav namenjena le za cigarete, in zložil je dosti, dosti lepšo pesem. Za Suzi...

UGANKE?

KRIŽANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed

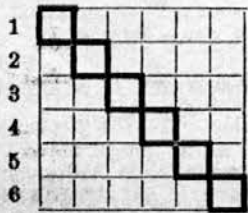
Vodoravno: 1. kratica za dolžinsko mero; zgodovinski kraj Šumadije. 2. pleme; pekovska potrebščina. 3. svetopisemska oseba; pokoj. 4. reka v Sibiriji. 5. ime za boga pri mnogih semitskih narodih; mesto v Dalmaciji; osebni zaimek. 6. nagajiv. 7. tvor; koliba. 8. zdravilna rastlina; mutast. 9. mineral; grška črka.

Navpično: 1. oblika meseca; veznik. 2. vzorec; pilek. 3. čas; orodje. 4. redovnik-franciškan. 5. pijača starih Slovanov; mlečni izdelek; nikalica. 6. pogovor. 7. strup; reka na Ruskem. 8. rimljanski hišni bog; del dneva. 9. površinska mera; proizvajalec električnega toka.

PREMIKALNICA
SEVERIN
PILARNA
KOMANDA
VRTNICA
KOMARČA

Besede premikaj tako, da dobiš navpično tri nove besede, ki pomenijo razstane, triglavsko dolino in zelenjavo.

KVADRAT

Pomen besed:

Črke: aaaaaaabbeeggkkllmmnoopprrsstvv — vstavi v kvadrat tako, da dobiš 1. goljufa, 2. obrtnika, 3. Slovana, 4. zgradbo, 5. Slovana in 6. kemijsko prvino. Diagonalno čitaš pripadnika velikega plemena.

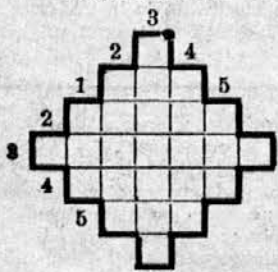
ŠTEVILNIK

- a) 1-2-3-4-5-
b) 6-7-2-3-4-
c) 8-2-3-4-9-
d) 5-4-9-1-4-
e) 4-7-6-4-9-
f) 8-2-3-1-4-

Pomen besed:

a) naša druga največja gora, b) pritok Bosne, c) moško ime, d) denarni zavod, e) mesto v zgornjem Egiptu, f) žensko ime. — V prvi vrsti navpično čitaš ime področja premogovnikov, metalurške in kemijske industrije v zahodni Sibiriji — v zadnji tropični sad.

MAGIČNI LIK

Pomen besed navpično in vodoravno: 1. zabavišče, 2. prosjak, 3. stranka bogatašev pri starih Židih, 4. gora v triglavskem pogorju, 5. skala.

POSETNICA

G. Riko S. Pučnik Mostar

Kaj je ta gospod?

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev križanke, vodoravno po vrsti: 1. pp, hipoma. 2. lab, rovt. 3. amon, les. 4. mlčurin, k. 5. er, bug, tr. 6. n, kirovak. 7. soj, niko. 8. mlčen, son, p. precop, ri. Rešitev šarabnega lika: 1. ras, 2. Rurik, 3. Saratov, 4. sitar, 5. kor. Rešitev stopnic: 1. p, 2. p. s., 3. pes, 4. pes, 5. slepa, 6. slepar. Rešitev posetnice: vodovodni instalator. Rešitev številnika: a) Istran, b) solina, c) Tolmin, d) rokoko, e) Amorosa — Istra — Nanos.

Moderna vzgoja

Mali tiran

Naučimo svoje otroke spoštovati svoje bližnje

Otroci prično že zgodaj tiranizirati svojo okolico, pogosto še podzavestno, takoj po svojem rojstvu. Če prične dojenček sredi noči vekati, kaj pravim vekati, tuliti kakor hrust, skoči mlada mati iz postelje in celo utrujeni oči se zbudi in zaskrbljeno povpraša, kaj se je zgodilo. Kaj se je neki zgodilo? Mati pogleda po pleničkih, pregleda trebušček, vrat, toda vse je v najlepšem redu. Otrok pa vrešči dalje, kljub 'kukavici', petju, kljub uspa-vanki. Mati dvigne otroka iz postelje in ga nosi po sobi. Dete veča dalje. Naposled oče nadomesti mami in nosi svojega ljubljencega po sobi gor in dol. Čez dobro uro leže družina spet v posteljo. Drugo noč doživi prav takšno komedijo. To pot pa mati že ve, kaj ji je storiti; takoj se prične nočna promenada po sobi. Kmalu vpitje poneha, otrok zaspi. In tako gre sleherni noč.

V dečkih domih za dojenčke, kjer vsekako ne ravnajo brezsrčno z otroki, kajpak otroci ponoči tudi vekajo. Eno noč, drugo noč. Najprej sestra pogleda, kaj se je zgodilo, toda ko dožene, da je sicer vse v

Vsakodnevna nega zob mora postati za vsakega človeka ravno tako samo ob sebi umevna potreba kakor redno umivanje rok.

Chlorodont zobna pasta

redu, pusti malega tirančka, da se dere na vse grlo, kolikor mu je drago. Se na misel ji ne pride, da bi otroka vzela v naročje. In glej, po nekaj nočeh se otrok naveliča nočnega koncerta, ker je spoznal, da ničesar ne doseže z jokanjem. Rajši spi lepo tiho in mirno vso noč.

Pozneje pa tiranizirajo mali tirani svojo okolico že bolj zavedno. Janeček leže zgodaj spat. Zjutraj se rano zbudi. Vse je mirno, zato se dolgočasni. Tudi lačen je že.

»Mama, kavel« zadoni po mirni sobi.

Mati in oče se kajpak zbujata. »Ali boš spal, paglavec!« zagodrnja oče.

»Revček, lačen je,« se zavzame zanj mati in si že mane oči. »Bom pa vstala.«

Vstane in kuha kavo. Danes in še mnogo jutrnih ur žrtvuje svoje spanje v pretirani materinski ljubezni svojemu sinčku. Če bi ga prvič strogo zavrnila in poučila, da mora spati, dokler ne bodo vstali vsi, bi bilo drugače. Otrok bi se naučil hišnega

reda. Tako pa otrok v zavesti svoje moči in svoje važnosti izrablja materino ljubezen, kjer le more. Zdej hoče to, zdej ono, in če vsega ne dobi, tako dolgo sitnari ali vpije, dokler mu ne ugone. Kajpak mora tudi otrok imeti svojo voljo, toda ta volja naj gre samo do takšne meje, da ne zaide v tiranstvo.

Otrok, ki lahko tiranizira svoj dom, si bo kmalu poiskal večje pozorišče za zadostitev svojim muham. Vajen, da ga okolica uboga, bo hotel vtiliti svojo voljo tudi svojim tovarišem pri igri. Morda so starši zadovoljni ali celo ponosni, če njihov otrok tako rekoč vlada drugim in vodi igro. Sicer tudi ne bi škodovalo, če bi kdaj pa kdaj svojo drobno osebnost uveljavljal, toda navadno gre zadeva dalje. Moč rada zapelje v silo in surovost, ti dve lastnosti nimata pa nič skupnega z osebnim pogumom ali telesno močjo. Drugi otroci se navadno boje takšnih tiranov in se pokoravajo njihovi volji, že iz presenečenja, kajti sami niso tako slabo vzgojeni.

Nikar ne mislite, da se bo takšen tiran v poznejšem življenju dvignil nad svoje tovariše. Najprej se nauči ubogati, potlej šele zapovedovati! Vsi veliki ljudje so le tako dosegli svoj cilj.

Nobene dobrote ne izkažete svojemu otroku, če ga ne kaznujete tedaj, kadar bi bilo potrebno. Kadar postane življenje resno in težko, se mora človek pogosto ukloniti, toda uklanjati se ne naučiš od danes do jutri, temveč od malih nog, hkrati z redom, pravico in spoštovanjem skupnosti.

Vsi dobri starši ljubijo svoje otroke, toda ta ljubezen ne sme zaiti tako daleč, da bi postala škodljiva. Takšnemu majhnemu tiranu je torej dobro že koj z začetka pokazati, da se sicer ves svet okrog njega vrti, toda da pripada svet tudi še drugim ljudem. In spoštovanje bližnjih bo samo dobro vplivalo na otrokov značaj. Starši, ki vzgajajo svoje otroke že spočetka po takšnih smernicah, si prihranijo mnogo poznejših neprijetnosti.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjeva juha, palačinke. Zvečer: polenta z mlekom.

Petek: Grahova juha, sirovi štruklji. Zvečer: Praženec.

Sobota: Golaževa juha, kruhovi cmoki. Zvečer: Zabeljeni makaroni, kisló mleko.

Nedelja: Goveja juha z rezanci, telečji zrezki, solata. Zvečer: Možgani z jajcem.

Ponedeljek: Zelenjavna juha, krompirjevi cmoki, solata. Zvečer: Jajca v solati, kava ali čaj.

Moderna poletna večerna obleka iz nežnega, rožastega tila, z velikim naborkom iz organdija, ki ga prepleta tenak baržunast trak. K tej večerni obleki nosijo lahne tenčice iz muselina.

Torek: Goveja juha z rižem, kolerabice, govedina, solata. Zvečer: Polpeti, kava.

Sreda: Prežganka, riži biži, solata. Zvečer: Krompirjeva solata, trdokuhana jajca.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Ječmenčkova juha z zelenjavo, marelični cmoki, kompot. Zvečer: Grah v solati, trdo kuhana jajca.

Petek: Ribja juha, riž z graham. solata. Zvečer: Palačinke, kompot.

Sobota: Goveja juha, telečji zrezki v papriki, pečen krompir, solata. Zvečer: Strožji fižol v solati.

Nedelja: Zelenjavna juha, mozaična pečenka, krompir mešana solata, sadje. Zvečer: Mrzel narezek, pecivo, kompot.

Ponedeljek: Krompirjeva juha, polpeti, kumarična omaka, borovničev zavitek. Zvečer: Česnjevi narastek.

Torek: Juha iz listič, mesni cmoki v paradižnikovi omaki, solata. Zvečer: Dunajski zrezki, pesa v solati.

Sreda: Krompir, strožji fižol in paradižnik v paprični omaki, solata, pecivo iz vlečenega testa. Zvečer: Liptovski sir, čaj, pecivo.

Pojasnila:

1 Mozaična pečenka: Potrebujes 1 kilo telečjega stegna, 5 dek slanina, 5 dek kislil kumaric, 10 dek masti, čebulo, peteršilj, korenje, zeleno, cel poper, 2 deki moke, juhe, 1 deci kisle smetane in sol. Kos telečjega stegna pretakni s slanino in kislimi kumaricami. Vse skupaj zreži na prst debele rezance, posoli in hitro opeči na razbeljeni masti od vseh strani. Nato prideni zrezano čebulo, korenje, peteršiljevo koreninico, zeleno, cel poper in vse skupaj peči v pečici in večkrat polivaj z juho ali pa z vodo in tudi večkrat meso obrni. Ko je vse mehko, potresi zelenjavo z moko, jo prepraži in zalij ter pusti dobro prevreti. Vse skupaj pa na koncu dobro prelači skozi sito. Teji omaki prideni kisle smetane in v njej prevri vso pečenko. Pred serviranjem pečenko lepo zreži in jo okraši s kislimi kumaricami ali pa tudi z gobicami. K pečenki lahko daš dušenega riža ali pa rezance.

2 Meseni cmoki v paradižnikovi omaki. 1 kilo svežega govejega mesa zmelj, mu prideni 15 dek namočenega ožtega kruha, ocvrte čebule, zelenega peteršilja, popra, česna, 5 gramov soli in eno jajce. Vse to dobro z rokami ugneti in izoblikuj za debel oreh velike emoke, povaljaj jih v moki in jih scvri na masti. Omako pa pripravljaj takole: Na dveh žlicah masti prepraži na koleščke zrezano čebulo, pol prav tako zrezanega korenja, koreninico peteršilja in kakšnih 6 zrelih paradižnikov (lahko tudi konzerve), ki si jim odstranila sok. Ko vse to lepo zarumeni, potresi s 3 žlicami moke, in ko še ta zarumeni, ji prilij paradižnikov sok in nekaj zajemalk juhe ali vode. Pusti, da vse to vre četrt ure. Potem precedi vse skupaj v drugo kozico, prideni malo dobrega vina, noževo konic paprike, malo sladkorja in osoli. V to omako stresi emoke, da v njej še nekaj časa vro. Emoke daj v omaki na mizo, zraven pa lahko daš makarone.

3 Pecivo iz vlečenega testa: Potrebujes 30 dek moke, en beljak, 3 deke masti ali žlico olja in mlačne vode po potrebi. Iz presejane moke, nekaj zrn soli, beljaka, masti ali olja in potrebne mlačne vode zamesti na deski le premeško testo, ki ga prav dobro pregneti, da se ne prijemlje več deske in postane dovolj elastično. Nato ga pogneti z moko v hlebček, deni na potreseno desko, pokrij ga s segreto posodo in pusti počivati pol do eno uro. Potem ga deni na sredjo dobro potresenega prta, ga nekoliko razvaljaj, pomazi z oljem in ga razvleci na vse strani, da postane tenak ko papir, poreži robove in namaži s poljubnim nadevom. Testo zvij v zavitek, deni v pomazano pekačo, povrh pomazi z raztopljenjo mastjo in speci v pečici. Pečenega zreži in zrine in potresi s sladkorjem.

Čaj iz zdravilnih rastlin

Vsi poznamo zdravilne moči rastlin, ki pritekajo v naše telo z zdravilnimi čaji. Takšne zdravilne čaje imajo posebno Francozi zelo v časteh, češ da so narobe od kemijskih zdravil res samo zdravilni, ne pa tudi škodljivi za kakšen drug organ. Zdravilne čaje lahko pijemo brez zdravnikovega recepta, kajpak pod pogojem, da točno vemo, za kateri organ v človeškem telesu so primerni. Posušene rastline, ki iz njih kuhamo čaje, shranjujemo v žakličkih ali papirnatih ovojih. Na vsak ovoj pa moramo zapisati, kakšna rastlina je v njem in kakšen čaj skuhamo iz nje. Važno je tudi, da si za beležimo, za katere bolezni je čaj in ali ga 'kuhamo' ali 'povremo', ali ga uporabljamo za obkladke ali kot pijačo.

V domači lekarni imejte vselej in zmerom pri roki teh dvanajst rastlin, ki si iz njih lahko pripravite zdravilni čaj: špajko, kamilice, poprovo meto, lipovo cvetje, slezeno, žajbelj, pelin, janež, česmino, bezeg, slez.

Te rastline lahko kupite v sleherni drogeriji ali lekarni, če ima katera veselje, da sama izbira in nabira te rastline, jih bo kajpak dobila ceneje, če pri tem ne bo upoštevala — dragocenega časa.

Poprova meta: Liste te rastline kupi, kuhaj, in kolikor močnejši je odliček tega čaja, toliko bolj vpliva na delovanje žolča. Posebno zdravilen je ta čaj za želodčni, črevesni in solčni kanal. Zato čaj poprove mete pospešuje prebavo.

Pri žolčnem napadu morate piti zelo vroč, zelo močan čaj brez sladkorja vsaj petkrat na dan.

Kamilice: Kamilični čaj prevremo. Kamilice so izmed najuporabnejših in najbolj priljubljenih rastlin v domačem zdravilstvu. Redkeje ga pa uporabljamo za obloge ali pa parjenje. Pri želodčnih krčih se ta čaj tudi zelo obnese. Izpiranje in obkladki: pri bolečinah v očeh zaradi preutrujenosti oči ali zaradi vnetja. Za grgranje: pri bolečinah v grlu ali zobeh. Za vdihavanje: pri katarjih sluznic. Bled kamilični čaj je izvrsten za izpiranje ust pri dojenčkih.

Slezena: Slezeno čaj pripravimo predvsem za grgranje in za vdihavanje pri bolečinah v ušesih ali grlu.

Janež: Povremo 10 gramov v četrt litra vode. Pomiri želodčne krče in je dobro sredstvo proti prehladu. Otrokom dajamo jedlino žlico janeževih lističev na pol litra vode in precedimo. S tem odlikom vsak dan večkrat izpiramo vnete oči.

Lipovo cvetje: Lipovo cvetje mora mo povreti, Lipov čaj povzroča pote-

nje, zato ga pijemo posebno pri prehladih. Če ga pijemo večkrat na dan po malem, nam zelo pomaga pri zasluženju bronhijev.

Pelin: Za skodelico pelinovega čaja vzamemo 10 gramov. Liste prevremo. Pijemo po žličkah. Ta čaj zbujata tek in učinkuje zdravilno na bolan želodec. Dobro pa zaleže tudi pri bolečinah v jetrih.

Špajka: Liste moramo pokuhati; če špajkov čaj pijemo prepogosto in dolgo, neugodno učinkuje na prebavo. Špajkov čaj učinkuje zelo pomirjujoče na živce, pri srčnih napadih, želodčnih bolečinah in nespečnosti.

Slez: 10 gramov koreninice vzremo v liter vode in tako dolgo kuhamo, dokler se ne povre na tri četrt litra. Čaj osladkamo s kavno žličko medu. Zelo dobro učinkuje ta čaj pri katarjih v sapniku.

Za grgranje uporabljamo cvetove. Čajno žličko cvetov kuhamo z dvema skodelicama vode in precedimo. Takšen mrzel čaj uporabljamo za obkladke utrujenih oči.

Gornik ali medvedovo uho: Liste moramo pokuhati, vendar se ne smejo dolgo kuhati, sicer je odliček sluzast in kalen. Ta čaj je izvrsten pripomoček pri katarjih in drugih težavah mehurja. Piti ga smemo ne premočnega in v zelo majhnih obrokih večkrat na dan, sicer draži k bruhanju.

Pelin

Slezena

Janež

Lipovo cvetje

Špajka

Pelin

Česa tudi v težkih dneh ne smemo pozabiti

Ni posebno lahko, spoznati prave vrednote življenja: težko je ločiti tisto, kar je potrebno, od nepotrebne, kakor ločimo plevel od žita. In vendar smo se naučili, da se z lahko odgovorimo tej ali oni stvari, ki se nam je zdela včasih nepogrešljiva. Postali smo skromnejši, upogljivejši in znamo ceniti srečo, da ne trpimo tako kakor naši bližnji, in na lepem smo spoznali, da naj bomo življenju hvaležni, da nam je doslej prizaneslo s trpljenjem, ki muči že več ko polovico vsega sveta.

Vsakdanost zahteva od nas svoje pravice in izpolnjevanje teh pravic nam je postala dolžnost. Vendar je dolžnost sleherne sodobne žene, da varuje pravice svojega telesa, ki se mora bolj ko kdaj prej naprezati in izrabljati.

Zato naj spregovorimo nekaj o tistih stvareh v kozmetiki, ki jih tudi v težkih dneh ne smemo pozabiti. Nekaj nege potrebujemo za ohranitev svojega zdravja in zdravje nam pripomore, da smo videti bolj mladostne in bolj spodbudno učinkujemo na svojo okolico.

Predvsem naj omenimo jutrnjo telovadbo. Kjer stanuje več deklet ali žensk skupaj, je postala skupna jutrnja telovadba že tako neizogibna kakor umivanje zob. Zdad se pa odprto vprašajte, kako je s to zadevo pri vas. Ali vsak dan telovadate in delate dihalne vaje pred odprtim oknom? Morda se opravičujete, da ne utegnete. Čez dan ste utrujeni, živci vam popuščajo, razdražljivi ste. Vse to bi s časom minilo ali se pa zelo omililo, če bi redno telovadili.

Zobe si gotovo vsak dan redno snazite, ker čutite potrebo po svežosti v ustih. Če boste vsaj teden dni redno vsako jutro telovadile pri odprtem oknu, boste začutile napredek pri svojem zdravju in se telovadbi najbrže ne boste več odpovedale.

Kako je pa z nego las? Prav zdaj poleti srečujes sicer negovane in lepo oblečene ženske, vendar s strašno zanemarjenimi lasmi. Sicer imajo trajno ali vodno ondulacijo, toda lasje so sivi, brez leska; vidi se jim, da niso pravilno negovani in da ščetke niso videli že dobršen čas. Za-

kaj si pa ženske prav za prav ne ščetkajo las, če je to tako zelo potrebno? Odgovor je skoraj zmerom isti: sto potegljajev s ščetko zjutraj in zvečer, to nas stane mnogo časa, pa tudi precej truda. Poglejmo, ali je to res, če vzamemo razmerje med negovanimi lasmi s ščetko in ščetkanjem na eni strani in med lenobo in nenegovanimi lasmi na drugi strani.

5 minut ščetkanja las pomeni: imeli boste dobro pričesko, ki vam bo lepo držala vsaj pet ur; lasje bodo pravilno mastni in se bodo lepo svetili. Ker si boste prhljaj izščetkali, vas glava ne bo tako pogosto srbela. Hkrati pomeni izdatno in pravilno ščetkanje tudi dobro masažo za glavo in zelo pomaga proti kroničnemu glavobolu. Trajni kodri postanejo ob rednem ščetkanju le še naravnejši in lepši, nikakor se pa ne raztegnejo, kakor nekatere napak mislijo.

Če pa ne ščetkate las: lasje vam s časom posive, lepijo se od vročine in prahu in so brez leska. Nobena pričeska ne drži, razen če greste k frizerju, da vam napravi novo. Lasem morate vrniti lesk s briljantino in zato so lasje enkrat premastni, drugič pa preveč suhi.

Na vas je, za kaj se boste odločili!

Poleti in predvsem zdaj — ko so časi res težki in je huda draginja — si nikar ne kupujte dragih in številnih krem. Imejte samo dve kremi, eno nočno in eno dnevno. Glejte, da se vam polt spočije, hkrati si pa hranite nekaj dinarjev, ki jih boste morda trdo potrebovale čez čas kje drugje.

Svetle obleke za vroče dni

Vsaka izmed nas si želi, da bi že enkrat dobili tiste lepe vroče poletne dneve, ki jim pravimo pasji dnevi, za katere smo si že pripravile toliko novih stvari za kopanje. Tudi ti pasji dnevi, ki jih najugodnejše preživimo v lahkih oblekah na plaži, imajo svoja modna pravila. Eno glavnih pravil je pa to, da za časa največje vročine nosimo najlažje obleke in to predvsem obleke v svetlih barvah, ker se te najbolj podajajo poletni pokrajini in ker nas najbolj varujejo pred vročino. Bela barva, morda najlepša barva, ki jo moda pozna, je preveč občutljiva in jo rabimo samo za izjemne priložnosti. Zelo dobro pa belo barvo nadomestujejo različne svetle pastelne barve, ki se prav tako dobro podajajo svetlolaskam kakor temmolaskam. Te vrste tvoriva se dobijo tudi v različnih vzorcih, pisanih, rožastih in pikčastih vzorcih. Mnogo rabimo tudi progaste vzorce, ker ti, če jih lepo krojimo, učinkujejo zelo dekorativno in ne porabijo veliko blaga.

Katera je pa tista najpripravnejša tkanina za te pasje dneve, boste vprašale. To sta v prvi vrsti zelo dobra umetna svila in platno, ki delujeta ublažujoče. V zadnjem času delajo mnogo lepo vzorčastega blaga za poletje. Te tkanine imajo po večini rožast vzorec in izvrstno ustrežajo kakor poletni obleki tako tudi poletnemu kostimu z enobarvno bluzo. Mnoge se bodo pa medtem odločile za zelo hvaležno domače platno, ki ga danes že delajo tudi v različnih barvah.

Toda, kako bomo pa krojile, boš spet vprašale. Najprej vas moram spomniti na sportni kroj. V prvi bomo v sportnem kroju krojile barvne in progaste tkanine, ki se zelo dobro podale mladim ženskam tudi tistim ženskam, ki delajo. Če izbrale progasto blago, moram paziti, kako bodo tekle proge edinih delih obleke. Tako lahko jimo gornji del obleke in rokav prečnimi progami, krilo z navpičnim rob pa spet s poprečnimi. Tudi žepi morajo biti poudarjeni prečnimi progami. Če smo se za bolj nežen vzorec, moramo zgornji del v obliki bluze. K krojimo v tem primeru zvončast pa v precej širokih gubah, da ovira pri hoji. Rokavi so pri oblekah zmerom kratki in enostavni in skoraj visoki vratni in tudi pri poletnih oblekah zelo priljen, medtem ko se koničasti izredkeje vidi. Različne garniture majhne ovratnike, pošivke, obpasove in različne vrve narediti iz istega blaga, iz katerega je c-

PLAČAJTE NAROČNINI

Monogrami — entel — aži gumbnice — gumbi — pliš — fino in hitro izvrši

Matek & Mikolaj
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Obleke za peščino so letos zelo slikovite in — ker je tako slabo vreme — dobro zavarovane proti vetru. Pogosto se menjavajo zelo vroči dnevi z mrzlimi, ko potegne huda bura. Tedaj elegantna letovišarka obleče takšenle kompromis med moškimi hlačami in poletnim kostimom. Hlače so iz bele flanelce, jopica s kapuco prav tako, in sicer v kateri koli čisti, živi barvi.

Nega ust in zob

Lepo oblikovana usta in lepo negovani zobje zagotavljajo vsaki ženski veliko mero dražesti in privlačnosti. Kadar gledamo človeka, bomo najprej opazili, kakšna so njegova usta in oči in morebitne lepote napake okrog ust, kakor so na primer madež na zgornji ustnici ali nezaželene diake. Nečista usta ali pa še celo pokvarjeni zobje, to so stvari, ki jih človek opazi na prvi pogled. Zato je ustrežajoča nega ust danes samo ob sebi razumljiva stvar. Toda pri tem moramo računati tudi s tem, da slab duh iz ust ni zmerom posledica nečistoče v ustih. Vzrok more biti tudi ostanek jedi v zobeh, fistule, gnोजenje čeljusti, slabo čiščenje proteze zob, pa tudi obolenje sapnika ali želodca in gnojni mandeljni.

Čiščenje zob je prav za prav stvar, o kateri bi danes ne bilo treba več pisati in se razgovarjati; toda prav tako bi bilo dobro, če bi vsakdo vedel, da bi moral razpolagati z dvema ščetkama za zobe, kajti ščetke ne bi smeli nikdar rabiti, kadar je še mokra od zadnje uporabe. Trdnost ščetke se mora ravnati po popolnoma osebnih pogojih, če pa si sami nismo na jasnem, se moramo o tem posvetovati s strokovnjakom-zobozdravnikom. Zobe moramo čistiti vsaj dvakrat dnevno, in

sicer zjutraj in zvečer pred spanjem. Še prav posebne važnosti je večerno čiščenje, ker za časa mirovanja morejo bacili povsem nemoteno iti na delo in uničevati zobe.

Bela usodlina na jeziku, ki se pojavlja zjutraj, je prav gotovo od pokvarjenega želodca. Odstraniti jo moramo ali z ribje kostjo ali pa s ščetko, ki jo uporabljamo samo v ta namen. Vedeti bi morali tudi to, da ni vsaka zobna krema zdrava za zobe; nekatere so še celo škodljive. Za to je najboljšje, če uporabljamo zmerom samo obče poznane izdelke.

Umetne zobe moramo preko noči vzeti iz ust in jih položiti v slabo boračsovo raztopino, zjutraj jih pa moramo z zobno kremo lepo očistiti. Razpokane ustnice moramo negovati s posebnimi pomadami za ustnice.

Praktične potnice

Potnice, ki jih kupujemo in jih tudi precej drago plačujemo, niso niti najmanj praktične niti poceni, ker ne trpe dolgo, in tudi niso higiensko čiste, ker jih ne moremo prati. Najbolje je, da jih naredimo same iz kakšnega mehkega blaga in jih pomočimo v raztopljen galun ali pa v kakšno drugo sredstvo za impregniranje. Še bolje je pa, če naredimo potnice iz jelenje kože, ker takšne potnice ne propuščajo znoja, torej ne kvarijo obleke in se zelo lepo operejo.

Če imate boleče noge

Če imate otekle, boleče noge, če imate žulje, kurja očesa in trdo kožo, tedaj si napravite tole enostavno in poceni zdravilo za noge:

Nalijte v steklenico 85 g terpentinskega olja in 15 g rožmarinovega olja. To dobro premešajte in shranite. Vsak večer si umijte noge v topli vodi, ki ste ji primešali kavno žličko te mešanice. V tej vodi držite noge najmanj četr ure, potem jih pa obilno napudrajte s kakšnim zdravilnim pudrom.

Porabni nasveti

Ko ste se vrnili s trga domov, ste zapazili, da se vam je v košari strlo nekaj jajc. Brž jih poberte in za kosilo naredite kakšno jajčno jed. Toda, če razpočena jajca namažete z limonovim sokom, jih takšna lahko tudi kuhate.

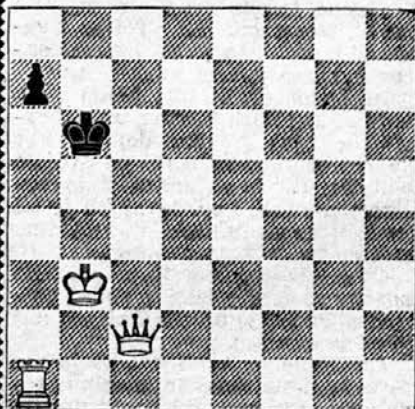
Nikar ne mečite kavne gošče stran! Z njo lahko lepo očistite steklo in kristal. V goščo kanite nekaj kapljic kisa in dodajte prav malo vode. S tem zdrgnjeni predmeti bodo postali spet čisti.

Kadar se krema za čevlje posuši, jo lahko omehčamo z nekaj kapljicami petroleja.

ŠAH

Problem št. 55

Sestavil W. A. Shinkman (1895.)

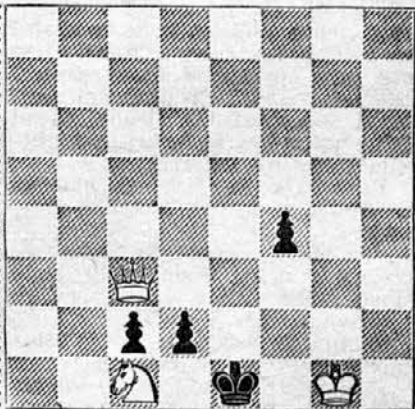

Mat v 3 potezah

(B 16)

Problem št. 56

Sestavil A. W. Galitzky (1902)

Mat v 3 potezah.

(B 71)

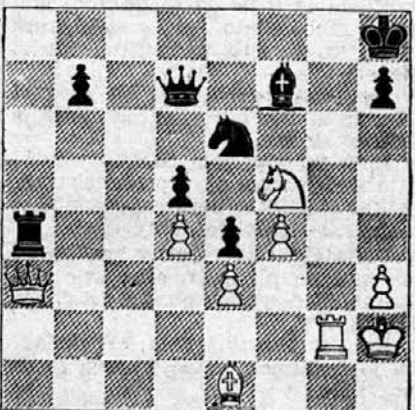
V klasični dobi

Phillidorjeva igra s skakačem
(Pariz 1858.)

Beli:	Črni:
P. Morphy	Vojvoda Karl Braunsvajski in grof Isonard
1. e4	e5
2. Sf3	d6
3. d4	Lg4
4. dxe5	Lxf3?
5. Dxf3	dxe5
6. Lc4	Sf6
7. Db3	De7
8. Sc3	ce6
9. Lg5	b5?
10. Sxb5	cxb5
11. Lxb5 šah	Sd7
12. 0-0-0	Td8
13. Txd7	Txd7
14. Td1	De6
15. Lxd7 šah	Sxd7
16. Db8 šah	Sxb8
17. Td8 mat.	

Eleganten konec

Iz partije Grünfeld-Tarrasch
(Baden-Baden 1925.)

49. Le1-h4! h7-h6
(na Lg6 sledi 50. Lf6 šah Kg6, 51. Sh6 mat.)

50. Dg3-f8 šah!! Sc6xf8
51. Lh4-f6 šah Kh8-h7
52. Tg2-g7 šah Kh7-h8
53. Tg7-f7 šah Kh8-g8
54. Sf5xh6 mat.

Rešitev problema št. 53

1. d7-d8S T kar koli
2. Dh1-b7 šah Txb7
3. Sd8-c6 mat.

Rešitev problema št. 54

1. Sc5-d7 Sb7-a5
2. Kb1-a2! Sa5-c4
3. Tc7-b7 kar koli

4. Sd7-b6 mat.

2. Sa5-b7
3. c6xb7 šah Ka8-a7

4. b7-b8S mat.

1. Sb7-c5
2. Kb1-c2! Sc5-a4
3. Tc7-b7 kar koli
4. Sd7-b6 mat.

Praktični nasveti

Z uro v vodo? Če boste imeli kdaj to smolo, da boste pozabili odpeti uro, preden boste šli v vodo, to se ne bo nepopravljiva nesreča. Ko boste prišli iz vode, odprite uro in jo položite v petrolej, če pa tega nimate pri roki, pa v navadno jedilno olje.

Zdad je čas, da presadite cvetlice. Pri presajanju cvetlice morate pa paziti na tole: 1. Novi lonček mora biti nekoliko večji od prejšnjega, da bi se rastlinske koreninice lahko razbohotile. 2. Lonček morate poprej namočiti v vodi, da ne bo pri zalivanju srkal vode, namenjene cvetlici. 3. Nova zemlja ne sme biti premrzla, ker nekatere cvetlice ne prenesejo velikih in nenadnih razlik v toploti zemlje.

12. nadaljevanje

Spet se je hotela Sabina braniti: »Nič več ne maram slišati!« In spet ji je zmanjkalo moči, da bi spregovorila.

Gospa Kressinova je potegnila iz predala majhne, črne mizice nekak kvart. Bile so čudno porisane z arabeskami in so bile iz pergamentnega papirja.

Sabina je skušala sama pri sebi zaničljivo pomisliti: »Toliko hvaleljna jasnovidka je na koncu koncev le samo poceni vražarica.«

In kakor da bi bila bleda žena vedela, kaj misli Sabina, se je obrnila k njej in tiho dejala: »Te kvarte sem podedovala po svojem učitelju. Bil je ovčar na maloazijskih planotah. Podedoval jih je bil po svojem očetu. Črte na njih smo morali že večkrat preveči.«

Gospa Kressinova je razporedila kvarte po črni mizici v obliki polkroga. Potlej je prosila Sabino, naj ji poda desnico.

Sabini se je na tihem zdelo vse to zelo diletantsko in smešno; toda nehote je brez oklevanja prožila desnico.

Sama ni mogla pač nič drugega. Gospa Kressinova je trdno prijela njeno drobno roko in spet pričela šepetati:

»Zelo ste trpeli v ljubezni in to trpljenje ni mi minilo. Človek, ki ste ga ljubili, je doživel v domovini nekaj hudega in zato zbežal na tuje. Potuje čez morje. Pri njem sta neka svetlolasa žena in neki temnolasi moški. Od obeh mu preti huda nevarnost. Ob njegovi strani leži smrtna kvarta in kri je obrizgnila ladjo, na kateri je on.«

Prenehala je. Nato je globoko vzdihnila in pričela nekoliko glasneje:

»Po hudem strahu se boste spet srečali z njim. Toda prišle bodo nove ovire. Vidim stražnika ob njegovi in vaši strani.«

Sabina je zbrala poslednji ostanek svoje volje in odtegnila roko: »Prosim, prenehajte,« je dejala odločno in hkrati položila na mizico tri marke.

»Zbogom!« je vzkljnila in skoraj stekla iz sobe.

»Ema je v zadregi odšla za njo. Na stopnicah jo je dohitela: »Lili, zakaj si pa takoj zbežljala? Zdaj je postalo šele zanimivo!«

Te besede je debelušna Ema izgovorila tako očitajoče, da se je Sabina morala nasmehnuti njeni nevednosti in nepoznanju človeške duše:

»Bilo je strašno, kar je govorila ta ženska. Res žal mi je za tiri marke, ki sem jih morala plačati za to neumnost! Misli, da bom poslušala, kako me bodo pokopali? Saj vendar nisem storila nič hudega, da bi lahko govorila o polblij!« Mislija je, da mi bo s svojim govorenjem pognala strah v kosti!

Ema je zmignila z rameni: »Slišala sem pa, da je prerokovala ljudem dogodke, ki so se pozneje do pičice uresničili. In tudi jaz sem hotela marsikaj izvedeti. Na primer nekaj o svojem lekarju. Sicer ga ne morem trpeti, radovedna sem pa le, ali me ima res rad.«

Sabina se je nasmehnila, toda ta smehljaj je bil bolj žalosten ko vesel.

Zdela se ji je, da še zmerom vidi pred seboj blede ženo s steklenimi očmi in da sliši njen tih, vsiljivi šepet:

»Smrtna kvarta leži ob njegovi strani in kri plava okrog ladje, s katero se vozi.«

Ema je odpeljala Sabino v bližnjo slaščičarno, da ji prežene strah, kakor ji je bila poprej dobrodušno dejala, s skodelico dobre kave.

Prijateljci sta sedli v kotiček in se malone plaho in odsekanj pogovarjali o svojem obisku pri gospe Kressinovi.

Ema se je pritoževala: »Poslušala bi jo do konca, saj si zbežala sredi stavka!«

Sabina se je branila: »Bilo mi je nemogoče. Najprej je pričela tvesti tisto o ladji, kar je kajpak čisto izmišljeno; potlej je pa začela kvasiti celo o policiji... Če bi še dolgo fantazirala, bi me bila morda pripeljala celo v ječo. Razumeti me moraš, Ema: že tako me boli vse, kar je v zvezi z mojo nesrečno ljubeznijo do Egon, posebno me pa bole bole fantazije te pohabljenе sirote...«

Njene oči so se nehote umaknile Eminim, njen pogled je kakor priklenjen obstal na vratih slaščičarne.

Ljudje so prihajali in odhajali, kupili kakšno malenkost, le redko kdo je posedel. Pravkar je vstopila drobna ženska v vpijoče pisanem domačem oblačilu.

Sabina se je zdržnila. »Kako se pa spet držiš, Lili?« jo je prestrašeno vprašala Ema.

Sabina je prijela Ema za roko. »Tiho bodi, čisto tiho in nikar se ne oziraj! Pripravi denar, da bova plačali, takoj morava za žensko, ki je zdaj vstopila. Izvedeti morava, kje stanuje, ne da bi sama kaj opazila. Obrni se še bolj k meni, da naju ne bi spoznala.«

LJUBEZENSKI ROMAN
MLADEGA DEKLETA

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA
PREVEDLA K. N.

Govorila je hlastno in šepetajoče. »Kaj pa spet hočeš tej ženski, kaj ti je storila?« se ni mogla brzdati Ema.

»Tista sleparka je, ki je odnesla naši gospe obleke,« je tiho dahnila Sabina.

»Maharadžinja?« Emine oči so bile od začudenja in presenečenja čisto okrogle.

Ni se mogla premagati, temveč je poškilila proti prodajni mizi, kjer se je pogovarjala drobna oseba z debelo slaščičarko.

»Nikar ne glej tja,« jo je svarila Sabina, »če naju opazi, se nama bo izmuznila...«

Tedaj je pa že drobna ženska odšla iz slaščičarne.

Sabina je skočila pokonci: »Počakaj tu, Ema, dovolj je, da grem jaz za njo.«

Ema je prikimala: »Kar pojdi, videla boš, da si se bila zmotila!« Sabina je ni več poslušala, temveč je kar stekla skozi vrata, ki so se hreščele zaprla za njo, da je slaščičarka začudeno dvignila glavo.

Ema je premišljevala. Čeprav se ji je zdela Sabinina trditvev splošno nemogoča, se ji je zdaj na lepem zdela verjetnejša. Vsekako je bila ta drobna oseba v rožnasti domači halji za čudo podobna temnolasi »maharadžinji«. Tudi v tako velikem mestu, kakršen je Berlin, le redko srečaš tako izrazite južnjaške obraze.

Naročila je še eno torto, in ko ji jo je slaščičarka prinesla, jo je nedolžno vprašala:

»Ali morda poznate ljubko malo damico, tisto z velikimi ciganskimi očmi mislim, ki je pravkar kupila pri vas velik zavitev kolačev? Tako podobna je neki daljni znanki moje tovarišice. Zdaj je tekla za njo. Nisva se mogli zediniti, ali je ona ali ne.«

Lastnica slaščičarne se je široko nasmehnila:

»Ne stanuje še dolgo v tem okraju, toda ena najboljših naših odjemalk je. Stanuje ravno nasproti nas, na drugi strani ceste, nad vrtarijo. Pri svoji teti živi in oddaja sobe. Zdaj sta najela sobi pri njih dva gospoda.«

Morala je prenehati, ker je prišlo nekaj ljudi.

Ema ni več dvomila o Sabinini ugotovitvi. Ta temnooka ciganska lepota, ki velja tu v okraju za nedolžno nečakinjo, je bila »Indijka«, dozdevna »teta« pa njena »spremljevalka«. Njuna tovariša, »maharadža« in njegov »tajnik«, sta pa tu prevzela vlogi podnajemnikov.

NA
RAZPOTJU

Zdaj se je tudi Eme polastil nemir. Plačala je in čakala na cesti, da se bo vrnila Sabina.

Sabina je kmalu pritekla. Bila je zelo razburjena. Vsa zasopla je jela pripovedovati:

»Šla sem za njo, dokler ni izginila za nekimi vrati v prvem nadstropju sosednje hiše. Na vratih je napisano ime: »Webber«. Prisluhnila sem in kmalu zaslišala pogovor. Stavim, da sem razločila hreščeci glas tistega »maharadže!«

»Tako morava do prve stražnice,« je odločila Ema.

Sabina je prikimala: »Poglej, to se pa res ujema z napovedjo tiste ženske...« je pristavila zamišljeno.

»No, vidiš!« se je razveselila Ema. »Ker si bila pa tako nestrpna, zdaj nisi ne veva, ali se bo ta zadeva za naju dobro ali slabo končala.«

Na bližnji stražnici so ju z zanimanjem poslušali. Potlej sta telefonirali še gospe Weilertovi. In dve uri nato so bili »maharadžinja«, njena »spremljevalka«, »knez«

V 24 URAH
barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh
tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

in njegov »tajnik« na varnem. Policija je pa zaplenila še velik kovček elegantnih toalet, ki jih je slavna šivilja takoj spoznala za svoje.

Pri hišni preiskavi so našli še nekaj dragocenosti, ki so jih bili roparji najbrže uropali iz ene največjih berlinskih draguljarn.

Policija je imela dober lov, da je ujela to zloglasno štiriperesno deteljico.

Ko je stala Sabina nasproti temnooki ženski, so se velike ciganske oči svetile v maščevalnem ognju: »Čuvaj se, ti vohunka!« je siknila strupeno, »prišel bo dan maščevanja. Tega ti ne bom pozabila!«

Sele, ko ji je komisar roboto zapovedal, naj drži jezik za zobmi, je utihnila.

Gospa Weilertova, ki je dobila skoraj vse svoje obleke še prav tako zložene, kakor sta jih bili sleparki tisti dan odpeljali, ni vedela, kako bi se prav zahvalila obema

dekletoma. Prav rada jima je oprostita, da sta ji natvezli omedlevico, v resnici se pa potepali po vzhodnem delu Berlina.

Nekaj dni nato je podarila Sabini za zahvalo prekrasen jesenski kostim, enega izmed tistih, ki si jih je bila izbrala dozdevna »maharadžinja«. Tudi Ema je dobila nov jesenski plašč, razen tega se je pa vreme v šiviljski delavnici spet sprevedrilo.

Nekaj dni potem, ko je policija prijela sleparje, je gospa Weilertova poklicala Sabino k sebi.

»Od danes dalje se morate še bolj negovati kakor sicer, kajti čas, ko bomo izbirali modno kraljico, ni več daleč. Pazite na svoje telo in na svoj obraz kakor na dragotino. Nočem, da bi se še jutraj in zvečer vozarili domov in si tako kvarili nežno polt; zato boste odslej stanovali pri meni. Pripravila sem že za vas posebno sobo s kopalnico. Prosim, posvetujte se o vsem tem s svojo materjo.«

Sabina se je razveselila tega ljubeznivega predloga.

Zdaj se doma ni posebno dobro znašla, čeprav sta jo oče in mati kar obsipavala z nežnostjo.

Ko je doma povedala o predlogu gospe Weilertove, oče ni bil posebno navdušen.

»In te moke pa ne bo kruha!« je vzkljnil razburjeno. »Svojega otroka hočem zase, ne pa za berlinsko javnost. Tvoja madame naj si takšne muhe kar izbije iz glave!«

Gospa Tannova, ki se je bila zadnji čas pomladila kar za deset let, je prikimala: »Sabina, zdi se mi bolje, če bi tudi odslej stanovala pri nas. Bojim se, da se nama boš odtujila...«

Sabini se je zdela, da ne govori zares. Čeprav je bila do nje mati zmerom zelo pozorna in dobra, se je vendar na prvi pogled videlo, kako zelo obožuje očeta. Zdaj se je pa tudi sicer čisto izpremenila. Oblačila se je moderno in z nje-nega še zmerom mladostnega obraza ni nikoli izginil srečen nasmeh.

»Ostani pri naju, Sabina!« ji je prigovarjal oče. »V načrtu imam sijajno stanovanje. Imela boš prav tako svojo sobo s kopalnico, morda še lepšo kakor v Berlinu!«

Sabina je pa trmasto vztrajala pri svojem. Trdila je, da jo vožnja utruja in da mora za nekaj časa ostati pri gospe Weilertovi, ker sta se bili tako domenili, ko sta sklepali pogodbo. Naposled sta oče in mati privolila.

Sabina je dobila v velikem in razkošnem stanovanju slavne kro-

Sodobna ruska satira

IZGUBLJENI KLJUČEK / Napisal Mihail Zoščenko

Resda, vsi to veste, pri nas ni kar tako lahko najti hotelske sobe. Sam sem se o tem prepričal, ko sem se peljal na Krim. Naravnost z ladje sem jo mahnil v hotel.

Tam mi je rekel vratar: »Veste, našemu občinstvu se moram kar čuditi! Komaj ladja pristane, že se usujejo v hotel. In kakor nalašč k nam! Kajpak! Kakor da bi bil to hotel! No da — hotel je res, toda sobe nimamo prav nobene. Vse je zasedeno.«

Tedaj sem se odločil za zvijačo. S seboj sem vlekkel dva kosa prtijage: prvi je bil navadna popotna košara, na moč skromna in po domačem je smrdela, zato je bil pa drugi prav imeniten gosposki kovček, pošteno povedano: kovček iz stisnjene lepenke. Košaro sem odnesel k prodajalcu časnikov na cestnem vogalu, oblekel sem si svoj mednarodni gumasti plašč narobe, tako da je bil pisani kockasti vzorec obrnjen navzven, si potegnul popotno čepico na nos, si kupil debelo smotko in se tako nemogoče našemljen junaško spet odpravil s svojim inozemskim kovčgom v roki znova v hotel.

Vratar je dejal: »Zaman ste prišli! Nobene proste sobe ni!«

Tedaj sem mu na vso moč po tuje odgovoril: »Chambre, je vous prie... komnata prošu...«

»O, ljubi Bog!« je vzkljnil vratar. »Zdaj se še tuji zatekajo k nam!« In koj nato je sam tudi na moč po tuje odgovoril: »Yes, monsieur. Chambre, kajpak. Please! Prosim! Bom takoj poiskal chambre, pa tako sobico, da bo najlepša in le z redkimi stenami...«

Naduto sem zapotegnul obraz, toda kolena so se mi vendar šibila. Vratar,

hotec tujih je »Pard ali mor Vrag nje zna je koj »No! ber est Hoj, popoln »Lju res ve se je takoj! Pades Vid jenja drhte varje Po reke rino rillo bovi ») dite V i kal zar nar ril nu nj ne n: si v

»Nerele spodnje hlače, kos mila znamenje Penjuška« in še nekaj izvirno vačih izdelkov, atar strmi v to mojo ropotijo, »di in pri prič razume. j, španska kanalja!« je kričal. i papirje! a: »No kapisko! In če nimate e... chambre... pa kar rajši

de ves besen domačemu te videli, ali ste slišali, za je hotel izdajati!« sem se hotel na vrat na azati, toda domači hlapec mi il pot, ovajš, pojdit malo sem! Ni- e bojte. Povejti mi rajši, ali nujno potrebujete sobo?« sem: »Po tem zlodjevem zibaladji komaj še stojim. Rad sebej plačam, če mi najdete

je spregovoril vratar: imo se podkupiti! Ako nujno jete sobo, vam lahko tudi tako obo v najem. Brez napitnine, odkupnine! Toda soba nima Zaklenjena je — in ključ smo ! Plačajte ključavničarju pet- ubljev! Odklenil vam bo sobo, d bo pa še kakšen primeren ripihil...« I sem — in takoj sem dobil večer sem pa izvedel, da ključa niso bili izgubili, temveč so mi ajst rubljev stisnili v roko prati ri ključ od sobe.

»torijo mi je povedal moj sosed, njega z isto zvijačo opet najstili t rubeljkov. Mene, nekdanjega vnega španca, so oženili seveda p rubljev več. a jim nisem zameril — od same ece ne, ker sem vendar imel čedno bo.

Posebno pazite kaj bolnik pije!
Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane!
Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čeešče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna
ono z rdečimi srci
Prospekte in vsa potrebna navodila pošljite gratis in z veseljem
Uprava zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

jačice ljubko sobo. Pričela je žveti malone tako razkošno, kakor živijo razvajene žene bogatašev.

Vsako jutro se je najprej kopala, potlej je pa prišla v vas maserka. Dobro uro nato je prepustila svoj obraz in svoje roke neki znani berlinski kozmetičarki, zadnji dih elegance je pa na njene razkošne, plave lase dahnil frizer, ki je prav tako prihajal k njej vsak dan.

Gospa Weilertova je skromno dekle zelo razvajala. Ker sama ni imela otrok in moža, je nekaj te neizrabljene ljubezni prenesla na Sabino. Podarila ji je nekaj dragocenosti in ji skušala kar najbolj olajšati življenje, kajpak pa predvsem zato, ker je v pobožnih sanjah pogosto že videla v lepem dekletu priznano berlinsko modno kraljico.

Sabina je bila pa še premlada, da bi ji kult, ki so ga uganjali z njo, stopil v glavo in jo storil domišljavo.

Zdaj je postala Sabina prava ljubljenska modnega salona gospe Weilertove. Okrog nje se je zdaj vrtelo vse: modni slikarji, pomočnice, vajanke, pa tudi nadzornica oddelka in slavna šivilja sama.

Gospa Weilertova je Sabino večkrat zvečer peljala v mesto, v odlične restavracije, v opero, pa tudi v znana zabavišča. Ob teh priložnostih je smela Sabina obleči najbolj izbrane in najlepše obleke, ki so jih bili skrojili in sešili v salonu gospe Weilertove.

Prebrisana šivilja je vedela, da Berlinčani ne bodo slepi za tako lepo žensko, kakršna je bila Sabina. Zavedala se je tudi, da pridejo šele na njenem pravilnem, mladem, lepo raslem telesu njene dragocene obleke do prave veljave.

Bilo je res tako. Kamor koli je prišla Sabina, povsod so se ljudje ozirali za njo in jo občudovali.

Sabina se je pogosto sama navino vpraševala, kako je bilo mogoče, da jo je bil Egon mogel zapustiti? Njo, ki je zbujala pri ženskah zavist, pri moških pa občudovanje!

Zdaj se je z vso svojo močjo upirala tej svoji ljubezni, ki je še zmerom glodala njeno mlado srce.

Skušala je tudi pozabiti na tisto, kar ji je bila dejala jasnovidka, čeprav so jo njene besede pogosto še v sanjah plašile.

Sicer je pa živeło mlado dekle iz province zdaj kakor kakšna mala princesa; vsi so jo razvajali in imeli radi. Ema se je večkrat pošalila: »Če ne boš postala modna kraljica, bo naši stari od razočaranja in obupa počilo srce. Tega nam pa ne smeš storiti, ker bomo potlej vse na lepem brez dela in brez zaslužka!«

Ze so se pričeli časopisi zanimati zanjo. Eden največjih berlinskih tednikov je priobčil njeno sliko na naslovnih strani s podpisom: »Najlepša in najelegantnejša manekinka v Berlinu, morda v vsej Evropi.«

Tudi filmski režiserji so se že pričeli zanimati za to lepoticu. Gospa Weilertova je bila zelo zadovoljna. Teren za izbiro modne kraljice je bil pripravljen.

XII

Egon Stern se je na jahti Lobo peljal proti Španiji. Počasna, o kako počasna se mu je zdaj zdela ta vožnja.

Sam je izračunal, da bi lahko kdaj že pristali ob španski obali; toda ni se upal vprašati, zakaj tako dolgo križarijo po morju.

Ko je pa nekoč le v misel vzel to vprašanje, se mu je plavalasa gospa od srca nasmejala, kakor se je sladko smejala vselej, kadar je govorila z njim:

»Saj se nam vendar nikamor ne mudi!« je vzkljnila. »In vam menda tudi ne. Tu pri nas ste dobro preskrbljeni. Nič ni lepšega kakor takole pohajkovati po morju. Veste, moj mož neznansko rad dela, kadar je na morju, ima namreč popoln mir.«

»Da, gospa, jaz bom še tako pravem času prišel v Španijo,« je moral priznati Egon.

SKRIVNOST JAPONSKEGA VOHUNA

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

Danes začnemo priobčevati spomine italijanskega časnikarja Amleta Vespe o njegovih doživljajih na Daljnem Vzhodu.

Ti spomini so pravo razkritje: šele iz njih bo bralec spoznal sredstva in metode japonske imperialistične politike v vsej njihovi goloti.

Prevod Vespeve knjige je za Družinski tednik oskrbel gosp. Vladimir Pavšič.

1. POGlavJE

IZ ITALIJANA KITAJEC

Od leta 1916, odkar sem bil agent tajne službe na Daljnem Vzhodu*, sem se do dobrega seznanil z mnogimi kitajskimi uradniki in častniki. Med drugimi tudi z maršalom Čangtsolinom, vojaškim gospodarjem Mandžurije. Pri marsikateri priložnosti me je, vedoč, kakšno je moje udejstvovanje, poposil, naj ga obveščam o resničnih življenjskih razmerah Kitajcev, bivajočih v Rusiji, in naj mu priskrbim druge potrebne informacije; ustregel sem mu vselej z veseljem. Ponovno mi je sporočil, da bi me prav rad vzel v službo, če bi se odločil, ostati za zmeraj na Vzhodu. Njegova ponudba je bila vabljiva. Premislil sem splošni položaj. Klavrne razmere v Evropi po končani svetovni vojni so me pripravile do tega, da sem sprejel ponudbo, in tako sem 24. decembra 1920. leta stopil v tajno službo maršala Čangtsolina, generalnega guvernerja treh vzhodnih pokrajin, znanih pod imenom Mandžurije.

Prvi maršalov pogoj je bil, naj nihče ne ve, da delam zanj, izvzemši njegovega najboljšega prijatelja, generala Vuščena, guvernerja mandžurske province Heilungkianga; z njim naj bom odslej v stalnih stikih zaradi ukazov in navodil, sicer naj se pa vedem tako, kakor da še zmerom služim svoji vladi ali zavezniškim državam.

Kadar sem moral iti k maršalu Čangtsolinu v Mukden — in to je bilo bolj redko — sem vselej prišel pod okriljem noči, oblečen kot Kitajec, s črnimi zaščitnimi naočniki in evropskim klobukom, potisnjenim na oči, v spremstvu njegovega zvestega adjutanta.

Osem let sem delal za maršala, in veselje me, ko lahko ugotovim, da se mi je vedno pokazal pogumnega in poštenega moža. Zvest svoji besedi, je bil sijajen gospodar tistim, ki so mu vdano služili; zelo strog z onimi, ki so napravili napako ali poskušali zlorabljati njegovo zaupanje; neusmiljen z izdajalci.

Vsa ta leta v Rusiji, Mongoliji, Koreji in na Kitajskem sem opravljal svojo službo pod različnimi imeni in z različnimi potnimi listi. Tako so narekovala razmere.

Moje zaupne naloge so bile mnogobrojne in raznovrstne: zbirati politične informacije, paziti na agente drugih narodov, zasledovati razbojništvo, tihotapce orožja in mamil, trgovce z belim blagom, ki so izvažali na tisoče mladih Rusin, bežečih pred revolucijo, kontrolirati sovjetsko in japonsko delovanje.

Potrebno je bilo, da sem sečasno lotil vseh mogočih poklicev, in sicer prav resno; tako sem bil na primer paznik v zlatih ali premogovih rudnikih v Mongoliji, tajnik kitajske politične komisije za uvedbo železniškega prometa in trgovine med Mandžurijo in Rusijo — kot tak

* Med svetovno vojno sem bil v zavezniški vohunski službi v Mandžuriji, Mongoliji in Sibiriji.

sem potoval v Rusijo z otvoritvenim vlakom 7. marca 1921. — izdajatelj rusko-kitajskega časnika 1921. leta v važnem železniškem mestu Mangčuli na rusko-mandžurski meji in pozneje dopisnik nekaterih listov v Ulan-Batoru (Urgi) v zunanji Mongoliji.

V februarju 1923. leta so me poklicali v Mukden in mi naročili, naj zasledujem tihotapstvo orožja, ki je takrat zavzelo nevarno obseg.

Prva dva meseca sem živel v Šanhaiqvanu, Činvangtau in drugih krajih ob železnici med Tientsinom in Mukdenom in moj trud je bil kmalu poplačan. Posrečilo se mi je, da sem 2. marca zaplenil 500 pušk; zaplenil sem jih prav tedaj, ko so jih spravljali preko Velikega zidu, nekaj milj od Šanhaiqvana. 22. marca sem zasegel nadaljnjih 1000 pušk in 12. aprila so moji agenti blizu Peitaihoja zaplenili 200 italijanskih avtomatskih pištol. 27. aprila sem zasačil nekoliko globlje v deželi tihotapce z 2000 puškami. Vse to orožje je bilo na-

Ta grožnja me ni začudila. Toda kakor koli že, izpolniti sem moral svojo dolžnost in odločil sem se, da bom ravnal častno, ne oziraje se na narodnost kršiteljev zakona.

Poleti nisem zaplenil samo na tisoče pušk, samokresov itd. ampak — in to sem najbolj iskal — 200 kg morfija in heroina in okoli 1500 kg opija.

Nazadnje, 14. novembra, sem z dovoljenjem japonskih oblasti in s podporo svojih kitajskih gospodarjev prišel na neki japonski parnik v Tientsinu in zaplenil nič manj ko 4000 italijanskih pušk. Namenjene so bile v Kanton; in naslednji dan sem užival, ko sem videl v lokalnem časniku uradno izjavo; s podpisom policijskega načelnika italijanske koncesije: »Čeprav je orožje, najdeno na japonskem parniku in zaplenjeno po kitajskih oblastih, italijanski izdelek, ne izvira iz skladišča italijanskih mornariških vojašnic v Tientsinu.«

Dva dni pozneje je poslal italijanski podkonzul Ferrajolo francoski koncesiji in oblastem mednarodne naselbine nalog za aretacijo nekega Amleta Vespe, mornarja in dezerterja z ladje »R. N. Calabrie«.

anski načelnik šanghajске občinske policije, zelo pošten in značajan mož, je telefoniral italijanskemu generalnemu konzulu, da bo Amleta Vespe, če fotografija, priložena nalogu, res predstavlja tega moža, takoj aretirati kajti gospod Vespa se ta trenutku mudi v njegovi hiši; toda v tem primeru bi bilo potrebno, da konzul črta besedi »mornar in dezerter«, kajti gospod Vespa biva na Kitajskem že 15 let. Če pa menijo mornarja, pa fotografija ni prava in bi jo bilo treba zamenjati.

Prav tako so protestirale pri italijanskem poslaniku tudi kitajske oblasti, toda odgovorili so jim, da je gospod Vespa italijanski državljan in da zato kitajska vlada nima nobene-

sodilo kitajsko, Indijca pa britansko sodišče v Harbinu.

Kmalu nato sem se vrnil v Harbin, a na nesrečo sem spoznal, da mi naše oblasti ne dajo, da bi si pošteno služil vsakdanji kruh. Takrat sem se odločil za nekaj, kar mi je bilo zoprno in kar še danes obžalujem, kajti z zmago fašizma, ki je izpremenil italijansko uradništvo in italijanskega duha, je postala ta odločitev nepotrebna.

Postal sem kitajski državljan; moji poroki so bili general Čučinglan, generalni guverner severne Mandžurije, in generala Venjingsing in Aočičeng, ta načelnik vzhodnokitajske policije, oni pa šef severnomandžurske železnice. Kot Kitajec sem mogel nadaljevati boj proti vsem nezakonitostim, ne da bi me kdo pri tem oviral.

Doživel sem še en napad. Tu naj ponatisnem članek iz časopisa, ki je dan nato pisal o tej stvari:

»Izjalovljen atentat na tajnega agenta

Harbin, 12. jan (Poseben dopis.) Pretekli mesec so neznanci napadli A. Vespe, glavnega upravnika in solastnika kina Atlantski Teater. Policija je prišla Indijca Burra Singha in ga izročila angleškim oblastem; še zmerom je pa na svobodi Italijan G. Gondoveros, čeprav je osumljen, da je glavni povzročitelj napada.

Zaroto so odkrili 20. decembra in kmalu nato je britanski konzul zahteval od kitajske policije izročitev Burra Singha; res so ga aretirali in postavili pred sodišče.

Tukajšnja javnost ne more razumeti, zakaj oblast ni aretirala tudi Gondoverosa.

G. Vespa živi po pisanju šanghajskih časnikov že mnogo let na Kitajskem in je zelo vidno v zvezi z mukdensko tajno službo. Poverjene so mu pomembne naloge, posebno proti komunistom in tihotapcem orožja. Splošno domnevajo, da je vzrok atentata osebno sovraštvo do Vespe, ker mož dela za mukdensko vlado.»

2. POGlavJE

TRGOVCI Z BELIM BLAGOM

Ko sem se kot Čangtsolinov agent vrnil v Harbin, so mi sumljivi vseh vrst, raketirji, tihotapci, trgovci z belim blagom in podzemeljska drhal napovedali prav tako odkrito vojno, kakor sem jo jaz vodil proti njim.

V Mandžuriji je ostalo 90% emigrantov, ki so se bili umaknili pred boljševiško revolucijo na Daljni Vzhod, a izmed teh jih je bilo 90% docela zapuščeni. Prekupčevalci z belim blagom so se kakor roparske ptice spustili na Harbin, Mukden in druga mesta, da bi, kakor so se izražali, izrgali najprikupnejše ženske smrti od lakote in jih prepeljali v mirnejše pokrajine. Izmed vseh skupin, s katerimi sem prišel v stik, ko sem bil tajni agent in policijski uradnik, je bila najbolj neizprosna, najmočnejša, najbolj organizirana in najbogatejša armada trgovcev z belim blagom. Kadar koli smo koga izmed njih aretirali, je znal pretentati sodnike, da so ga oprostili.

Pravi kralj trgovine z belim blagom je danes, kakor je bil tudi pred desetimi leti, neki ruski carist. Prijeli so ga 23 krat na osnovi neovrgljivih dokazov in 23 krat se je rešil z varščino 20.000 do 30.000 dolarjev.

Položaj je bil tako brezupen, da so morale mandžurske oblasti izpregledati zločine ali se pa zateči k nezakonitim ukrepom, če so hotele z zločinci obračunati. Eksteritorialnost je bila zavesa, za katero je nešteto tujcev uganjalo svojo ogabno kupčijo. Dva Šveda, ki sta v dveh letih po

Mlada japonska dekleta, vaš obraz se zmerom smehlja, toda vaše življenje je trpko...

menjeno mandžurskim razbojnikom, ki so čimdalje bolj ovirali maršalovo nalogo: najprej je treba obnoviti zakone in red in šele potem pridejo na vrsto vsa ostala prizadevanja za dvig življenjskega standarda in blaginje.

Moje delovanje je bilo kmalu znano javnosti daleč naokoli in tudi prizadetim državam. Ko sem se meseca julija mudil v Tientsinu, me je pozval k sebi italijanski generalni konzul Gabrielli.

Zglasil sem se pri njem in vprašal me je, kaj počnem v Tientsinu. Odgovoril sem mu, da potujem za zabavo.

»Ne kvasite budalosti,« me je zavrnil. »Prav dobro vem, s čim se ukvarjate v Tientsinu, toda čeprav imate morda kakšne nevarne dokumente od kitajskih oblasti, vas opozarjam, da ste še zmerom italijanski državljan in torej pod mojo oblastjo. Če mi naredite še kakšno neprijetnost, se ne bom več pomišljal, temveč vas bom dal aretirati in izgnati. Premislite si; to je moja zadnja beseda.«

18. novembra ob 10. je prišel k meni italijanski policijski uradnik. Z možem sva se prav dobro razumela; bil je videti zelo razburjen in me je ogovoril nekako takole:

»Dragi Vespa! Nalogo imam, ki se mi hudo upira. Generalni konzul Gabrielli mi je ukazal, naj vam izročim izgonni odlok, ki stopi takoj v veljavo. Čez pol ure morate biti na postaji, pripravljani, da ob 10.45 odpotujete v Sanghaj. Dovoljeno vam ni govoriti z nikomer in nikomur telefonirati. Svoji ženi lahko poveste, da ste nujno odpoklicani v Sanghaj, ne smete ji pa omeniti izgonnega odloka. Če bi poskušali govoriti s komer koli, imam nalog, naj vas vklesem in pošljem na postajo z vojaškim spremstvom. Moji možje so spodaj na vrtu. Vem, da je strašna krivica vse, kar zdajle počnem z vami, toda izpolniti moram ukaze in upam, da se ognete škandala in mi pomorete, s tem da se ne boste upirali aretaciji. Če mi daste častno besedo, da boste v pol ure na železniški postaji in da ne boste med tem z nikomer govorili razen tega, kar vam je dovoljeno, grem k vlaku in vas počakam tam z vašo eskorto.«

Ni mi nič drugega kazalo, kakor sprejeti stavljeni pogoje. Dal sem besedo in povedal ženi samo to, da sem nujno poklican v Sanghaj. Pol ure zatem sem sedel zaprt v železniškem vozu s štirimi italijanskimi mornarji in nekimi podčastnikom, Romagnolijem po imenu.

V Sanghaj smo prišli 19. novembra; brez odlašanja so me spravili v celico italijanske vojne ladje »Calabrie«.

Na srečo je bil poveljnik ladje pristen Italijan. Poklical me je takoj k sebi. Popisal sem mu svoj položaj in poslal je nekega častnika k italijanskemu generalnemu konzulu de Rossiju s sporočilom, da ne bo uporabljal ladje italijanske kraljevske mornarice v nezakonite namene in da me bo izpustil, če do štirih popoldne ne dobi dokumentov, ki bi upravičili nastop proti meni. Dokumenti niso prišli nikoli in ko je bilo pet minut čez štiri, sem zapu ladjo kot svoboden mož.

ga povoda, da bi se vtikala v njegove zadeve.

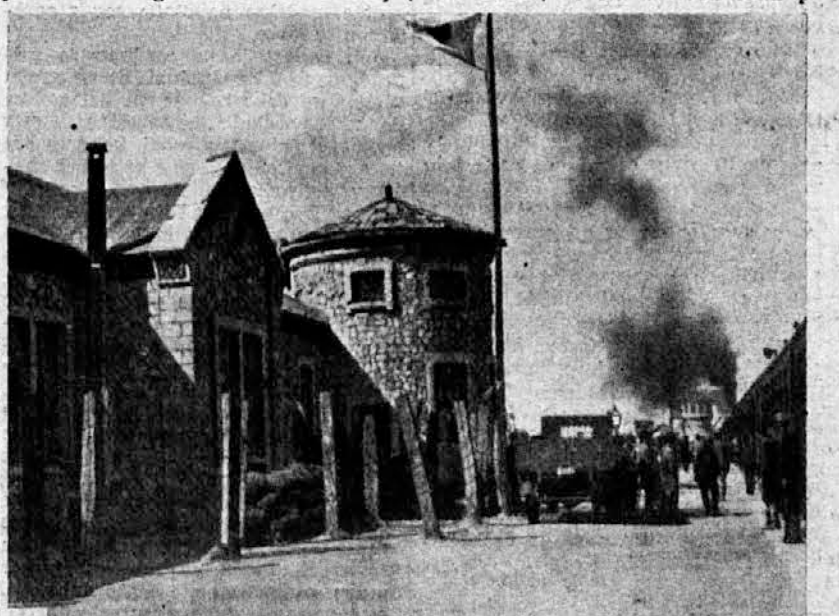
Za stvar se je začelo zanimati časopisje, a tientsinski konzul ni hotel preklicati izgonnega naloga. Da bi se stvar vendarle že končala, sem se posvetoval s policijo in pristal na aretacijo. Peljali so me pred podkonzula Ferrajola. Pred pričami sem Ferrajola pobaral, česa me dolži, a mož ni vedel ničesar odgovoriti. Mrmral je nekaj o pomoti in bil sem spet svoboden.

Nekaj dni pozneje so me iznova klicali na italijanski konzulat; povedali so mi, da italijanski poslanik želi, naj zapustim Kitajsko. Potni list mi bodo plačali, razen tega bi pa dobil še 5000 dolarjev za na pot. Ponudbo sem odklonil.

Ko sem 9. aprila 1924. šel po ulici, me je nekdo dregnil z bodalom v prsi in nato pobeignil. Kitajske oblasti so domnevale, da je napadalec bivši italijanski mornar. Drugi Italijan, ki me je že dvakrat napadel, živi še vedno v Sanghaju. Njegove sokrivce, tri Ruse in enega Indijca, je oblast strogo kaznovala Ruse je

Japonski vojaki se zabavajo z gejšami.

Značilna utrjena železniška postaja v Mandžuriji.

svojem prihodu v Harbin postala strah Mandžurije, so moji agenti zasačili na harbinski postaji v družbi šestih spodobnih deklet, ki sta jih hotela z eskorto poslati v Tientsin za »guvernante«. Moji agenti so vedeli, kako jalov je vsak zakonit postopek, zato so se ravnali po navdihih: odpeljali so možakarja s seboj na mejo železniškega območja in ju obesili na najbližja brzobavna drogova.

Leta 1926. se je nastanil v najboljših prostorih nekega modernega hotela v Harbinu brezhibno oblečen Francoz. Kmalu po svojem prihodu je poslal v časnikarje, da prisrbi službe tipkaričam, stari od 18 do 22 let, če se oglašijo pri njem. Opozoril sem svoje agente, naj pazijo nanj, in dognal sem, da je dobil v 24 urah nič manj kot 20 ponudb in da je sleherni prosilki izplačal po 24 dolarjev na roko. Zglasil sem se pri Francozu in ga dobil prav tedaj, ko je zapuščal hotel. Povedal sem mu, da imam dve hčeri in da bi ju rad spravil v primerno službo; toda preden mu ju zaupam, bi rad vedel, ali je služba pošena in primerno plačana. Francoz me je premeril z enim samim pogledom in me vprašal, ali vem, s kom govorim. »Jaz sem tajnik francoske koncesije v Sanghaju,« je dejal, »in stenografke najemam za našo mestno upravo.« (Kakor se je pozneje izkazalo, ni imel s francosko koncesijo prav nobenega opravila.)

»Toda moji hčeri ne znata niti besedice francoski,« sem odvrgnil.

»To ni važno. V francoski koncesiji v Sanghaju je že več kot 20.000 Rusov. Naša uprava ima več opravka z ljudmi, ki govore ruski, kakor s tistimi, ki obvladujejo francoščino.«

»Slijajno!« sem dejal. »Prav to sem hotel vedeti. Tu je moja vizitka. Če drevi ob devetih ne sedete na vlak in se ne odpeljete iz Harbina, ne boste živili tako dolgo, da bi se lahko kesali za to. Ne bom vas opozarjal na to, da so trgovci z belim blagom že mnogokrat izgubili, ne da bi bila ostala za njimi kakšna sled.«

Francoz je odšel še tisto noč in niti ene tipkaričice ni bilo z njim...

S prihodom Japoncev v Mandžurijo se je moja vojna proti prekupčevalcem z belim blagom nepričakovano končala. Kot japonski tajni agent sem moral skrbeti za to, da so mojim predstojnikom plačevali visoke zneske vsje tisti, ki so hoteli odpreti javne hiše ali »zbirališča« za izvoz človeškega mesa.

Nekega večera v prvih dneh japonske zasedbe so moji agenti na izogibašču pri Cicharju vdrli v tovorni vagon, ker je iz njega prihajalo sumljivo stokanje, in našli v njem neko žensko, po imenu Ido Rosenbergovo, z 11 ruskimi deklet; dve med njimi sta bili že zmurnili. Nobeno ni imelo več ko šestnajst let. Ta ženska jih je bila za nekaj dolarjev nakupila po kmečkih družinah in jih je zdaj nameravala odpeljati v Tientsin. Še isto noč so jo v njeni celici zadavili jetniški pazniki. Kitajci, ki jim je bila zaupana, so obračunali z njo na svoj način... Drugi dan ni nihče poizvedoval — najmanj pa jaz sam.

3. POGLAVLJE

KAKO SO UMORILI ČANGTSOLINA

Ze prvi dve poglavji govorita o moji neizprosni borbi za pravico in zakon, ki se je začela 24. septembra 1920. Ta dan sem namreč začel delati za enega izmed najboljših gospodarjev, za maršala Čangtsolina.

Čangtsolin se je rodil leta 1876. v Haičenu, majhni vasi v pokrajini Fengtien, najjužnejši izmed vseh treh mandžurskih provinc. Prigode njegove mladosti so skoraj legendarne. Tako pripovedujejo, da je lepega dne napadel mestnega glavarja, ga pred strmečo množico njegovih vojakov in podložnikov obtožil, da tlačiti reveže, in ga meni nič tebi nič obsodil na smrt brez priziva. Nato je obsodbo izvršil s svojimi rokami in izgubil, še preden so ljudje prišli do sape.

Med rusko-japonsko vojno se je Čangtsolin vdnjal Japoncem in napadal ruske prometne zveze. Japonci so zelo cenili njegove uslove; ko je bilo vojne konec, so posredovali zanj na pekinškem dvoru, da je črtal vse njegove stare grehe in ga postavil celo za guvernerja njegove rodne pokrajine Fengtien. S tem dnem se je začel viden napredek Mandžurije, začela se je pa tudi Čangtsolinova uradniška kariera. Konec leta 1922. je privrkat zastopil Mandžurijo in se udeležil ene izmed množičnih vojnih, ki so takrat divjale okrog Pekinga. Toda general Uvejski je njegovo vojsko porazil, zato se je umaknil nazaj v Mandžurijo in tam pritisnil neodvisnost treh vzhodnih provinc, ki jih poznamo danes pod imenom Mandžukuo.

Dalje prihodnjic

* Kakor bodo bralci pozneje videli, sem takrat moral stopiti v japonsko tajno službo.

Skrivnost filmske kamere

Potapljač filma svojo smrt

Smrtna borba z morsko pošastjo na dnu morja

Star pustolovec, John D. Craig, filmski operater, potapljač, iskalec zakladov, vse v eni osebi, je objavil svoje spomine.

Mož je hladnokrvne narave, vendar priznava, da mu je srce glasneje utripalo in mu je peresnik drgetal v roki, ko je popisoval konec starega prijatelja Jima Ernesta. Tale Jim Ernest je bil drugi človek na svetu, ki je filmal svojo lastno smrt.

Poklic filmskega operaterja je mnogokdaj na moč nevaren, zlasti če mora filmati senzacionalne prizore. Operaterji, ki se potikajo po svetu z znanstvenimi odpravami, ki za filmske tehnike fotografirajo prizore z boljše ali pa vrte kakšne druge senzacionalne filmske trakove, vedo marsikdaj pripovedovati na moč zanimive pustolovščine, ki so jih doživeli pri svojem delu.

Takšne dogodivščine nam pripoveduje tudi operater Craig, ki je dolga leta delal za Hollywood kot samostojen filmski operater. Nanizal jih je v knjigi »Nevarnost je moj poklic«, v knjigi, ki sodi prav gotovo med najrazburnejše knjige, kar jih je v poslednjem času v Ameriki zagledalo beli dan.

Nekoč je bil Craig na potapljaški ladji, ki je v zalivu Las-Paz stikala za neko zdavnaj potopljeno z latom natovorjeno kalifornijsko ladjo. Jim Ernest je bil nekega staknil stare zemljevide, ki so na njih nekatera znamenja kazala, da leže v tem zalivu, blizu otoka Espiritu Santo razbitki neke z latom otovorjene ladje.

In res so našli na kraju, ki je bil zaznamovan na zemljevidu, s školjkami, obraščene ostanke neke ladje, že nasploj pogreznjene v morskno dno. Operaterji so vedeli, da je le malo upanja, da bi tukaj našli dozdevne zaklade, toda še preden so odprl in potapljaški parnikom na pot v ta zaliv, so si s pogodbami zagotovili lastninsko pravico za vse filmske podmorske posnetke. Dobro so vedeli, da jim bodo filmske družbe rade in drago plačale filmske trakove, ki bodo prikazovali poskuse za dviganje zaklada z morskoga dna.

John D. Craig se je spustil prvi v globino, da bi natanko preštudiral lego ladijskih razbitin. Položaj je bil kočljivejši, nevarnejši in brezupnejši, kakor si je bil mislil. Kakor rebra strohnelega predpotopnega orjaka so štrleli bočni ostanke ladijskih razbitin kvisku. Le na moč previdno bi smel potapljač med te štrline. Kaj lahko bi se mu vrvi ali zračne cevi zapletle. Sleherni potapljač, ki bi ne bil vsestranski previden, bi tvegalo svoje življenje.

Craig je neznansko previdno oblezel razbitine, da bi ugotovil vse možnosti, kako bi kazalo ladijske razbitine uspešno filmati; vse strahote slutenih nevarnosti je že nekaj minut pozneje doživel na svoji koži. Nenadejano je začutil ostro bolečino v zatilniku. Pritisk v glavi ga je opomnil, da je prenehel enakomerni šumot zračne črpalke. Zavedel se je, da po zračni cevi ne dobiva niti kubičnega centimetra zraka več. Nesreča, ki se je je bal za druge, je doletela že njega.

Brž je zbral vso svojo energijo, da bi mu ne zmanjkalo hladnokrvnosti; z vrvjo je dal znamenje, da mu primanjkuje zraka. V odgovor ni bilo glasu. Torej se je tudi signalna vrv zapletla med štrline. Tedaj je tudi sprevidel, da mu ni pomoči, preden se vrvi ne sprostje.

Kmalu se je osnesvestil... Zda jci mu je enakomerni šumot zračne črpalke začel udarjati na ušesa in zbudil se je iz omotice. Brž se je znašel in dal znamenje z vrvjo, da je v sili...

Pri pričlo so ga potegnili na ladjo. Za svojo rešitev se je imel menda zahvaliti samo okoliščini, da sta se vrvi in zračna cev sprostiti v tistem trenutku, ko je nezavestno omahnil in zdrknil na morskno dno. Tako se je spet samodelno napolnila cev z odrešilnim zrakom.

Jim Ernest je pa medtem že pripravljen čakal na palubi, da se spusti v globino. Tako zelo se mu je mudilo, da niti počakal ni, da bi se Craig pomagal in mu povedal, kako in kaj je v globini. Jim Ernest se je brž znašel v podvodni zmešnjavi. Craig in mornarji so medtem na ladji po višini in količini enakomerno kipečih zračnih mehurčkov napeto zasledovali potek Ernestovega dela. Videti je bilo, da se Ernest sprehaja gor in dol, iščoč bržčas ugodnih točk za vstavev kamere; kazalo je, da hoče čim prej začeti filmanje. Z raznih točk je nemarka hotel slikati potapljaške prizore. Pri teh prizorih bi bil sam hkratu operater in igralec, saj bi vstavljen samodelne filmske kamere opravile svoje delo kar same.

Dve podvodni kameri so mu bili že spustili dol in zdelo se je, da Ernest brž in uspešno napreduje. Po telefonu je namreč naročil, naj mu pošljejo kar še dve kameri za globinski filmanje. Te kamere so tako skonstruirane, da se filmski trak samodelno v določenem tempu odvija, ko je aparat pravilno vstavljen.

Tedaj je Craig na palubi zdajci začutil trzljaj na signalni vrvi... še drugoga... še tretjega: — znamenje v sili...

Craig je zavpil in ukazal pomagatcem, naj pri pričlo izvlčejo Ernesta na površino. Komaj so začeli močje dvigati potapljača, so začutili tako mogočen sunek v vrveh, da jih je skoraj s palube potegnili. Na vprašalno znamenje v globino ni bilo odgovora. Craig je držal vrv v rokah; skoraj brez napore je izvlekel. Bila je odrezana. Nekaj sekund je priplavala tudi zračna vrv na površje.

Jim Ernest torej ni imel ne signalne vrvi več ne zračne cevi. Craig je brž pogledal na uro. Osem minut bi potapljač še lahko vzdržal na dnu, seveda če je sploh še živ; za rešitev je bilo torej še ravno dovolj časa.

V morje so vrgli vrvice in s svinčnem obteženi vrvi, pričakujoč, da jih utesne Ernest zagrabiti, ako je še toliko pri močeh. Hkratu se je pa Craig pripravil, da se spet spusti v globino.

Spodaj so pričali oblaki razburkane mladja o silovitih borbi na morskem dnu. Craig je preiskal vsa tla okoli ladijske razbitine, toda svojega prijatelja ni našel nikjer. Ves božji dan so potapljači drug za drugim zaman stikali za ponesrečencem. Drugo jutro so s posebnimi žarometi staknili čevlji s svinčnimi podplati. Seveda je bilo že zdavnaj vse upanje na rešitev skopnelo. Nereseno je bilo pa še zmerom vprašanje, kako se je ta strahotna nesreča zgodila.

Uganko so razvozlati šele čez nekaj tednov. V Hollywoodu se je razodela žalostna usoda pogumnega potapljača. Odrli so filmske kasete in razvili filme iz prevrženih, a popolnoma nepoškodovanih samodelnih filmskih kamer, ki so jih bili potegnili z morskoga dna.

Lepega dne je sedel tudi operater Craig s potapljaškimi tovariši v dvorani filmske družbe. Gledalce je obhajala zuna, ko so gledali na platnu prizore, kako se je nesrečni tovariš Ernest bližal ladijskim razbitinam na morskem dnu, kako se je s svojo potapljaško čelado obrnil proti kameri in se za debelim steklom nasmehnil. Potlej je začel raziskovati razbitine. Zda jci je nekaj zatemnilo prizor...

Potapljač je dvignil glavo kvisku... in zdelo se je, da se je prestrašil. Velikanski skat, strah in trepet slehernega globinskega potapljača, več ko 20 čevljev dolg, je priplaval na prizorišče. Tudi potek borbe med potapljačem in skatom je bil na filmskem traku verno prikazan. Natanko je bilo videti, kako so se pretrgale vrvi... Dvakrat se je pošast pripravila na napad; slike so se zamegle. Aparat se je gotovo prevrnil in oblaki mladja so zatemnili prizor. Naposled je bilo še videti, kako je telebilni potapljač s hrbotom proti kameri. Tedaj je film o strašni smrti potapljača Jima Ernesta potemnel. Samodelna kamera je ujela njegovo umiranje na filmski trak.

Človeška glava raste

Da človeška glava dolgo raste, ve vsakdo, kdor je kdaj dal na glavo klobuk, ki ga je bil deset let poprej odložil in ki se mu je takrat še odlično prilegal. Dejstvo je, in to dejstvo so pred kratkim potrdili z natančnim preiskovanjem, da človeška glava raste vsaj do človekovega 55. leta. Seveda je pa pogoj, da se človek kakor koli duševno udejstvuje in ne živi kar tjavdan kakor žival.

Najbolj glava raste med 20. in 40. letom, torej takrat, ko so ljudje navadno duševno najbolj aktivni. Če človek torej v tem času dobi debelejšo glavo, sme na to kvečjemu biti ponosen. Kajti debelejša glava je dokaz, da možgani še delujejo.

Golobje in zračni tokovi

Kadar golobe vržejo iz letala, se ne morejo takoj zavedeti, kje so. Tisti, ki imajo že nekoliko izkušenj v tem pogledu, padajo nekaj časa kakor kamen, in sicer toliko časa, dokler se ne osvobode pritiska zračnih tokov in odlete v določeni smeri.

Začetniki pa skušajo takoj leteti. Veter jih pa zgrabi in premeta sem in tja kakor ladjico na razburkanem morju. Golobje morajo zato nekaj časa krožiti, vse dotlej, dokler ne najdejo prave smeri, da se lahko vrnejo domov.

(Marianne, Pariz)

Edini pacifisti na svetu

Edini narod na svetu, ki moremo reči o njem, da je civiliziran, je eskimski narod. Oni sploh nimajo besede »vojna«. Orožje, ki ga imajo uporabljajo samo za pridobivanje hrane, nikakor pa ne za ubijanje svojih bratov — ljudi.

Tako je dejal Simeon Oliver, sin Norvežana in Eskimke; Oliver zda predava po Ameriki o življenju Eskimov, ki je v njih sredi odrasel r. Aljaski.

(Evening News, London)

O grdi rački

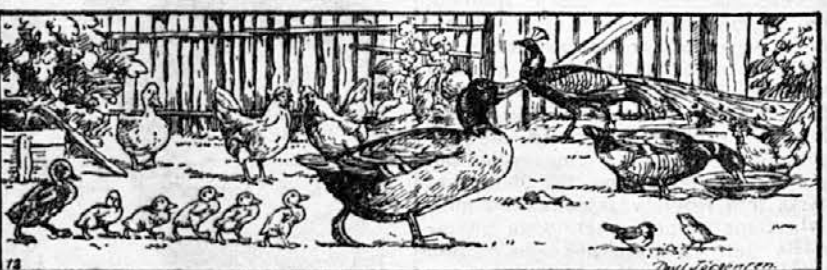
»No, saj bomo kmalu videli,« si je dejala. »Vodi se pač ne bo mogla ogniti, pa četudi bi jo sama porinila vanjo.«

Drugo jutro je bilo prekrasno vreme. Sonce je sijalo na vse zelene lapuhove liste. Račja mati je šla s svojimi mladiči vse do jarkov. »Plaç!« je dejala in skočila v vodo. »Rap, rap,« je vabila in »štrbunk!« je račka za račko skočila v vodo. Voda se jim je zgrnila nad glavami, toda kmalu so se prikazale izpod nje in izvrstno plavale.

Nožice so se same znale premikati in vse račke so plavale, celo velika, siva račka je plavala z njimi.

»Ne, pišče ni,« si je dejala, »le poglej, kako krasno uporablja nožice, kako pokonci se drži; to je moj otrok. Na koncu koncev ni tako napačna, če jo le natanko pogledaš. Rap, rap!«

»Pojdite z menoj, peljala vas bom v veliki svet, vas predstavila na račjih dvoriščih, toda držite se mene, da ne bi kdo stopil na vas. In mačk se bojte!«

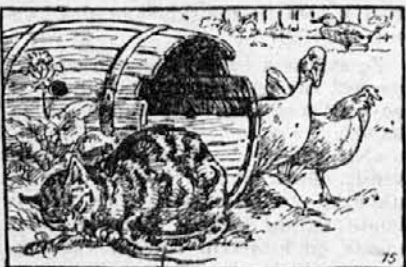
2

In tako so prišle v račja dvorišča. Strašanski hrušč in trušč se je stisnil o dondod. Dve družini sta se pripravili za jeguljino glavo.

In na koncu jo je vendar dobila neka mačka!

»Vidite, tako se godi po svetu!« je dejala račja mati in brusila svoj kljun, ker si je tudi sama želela jeguljine glave.

»Bodite kar lepo pridne in upognite vratove pred staro raco tamle; najiminentnejša je med vsemi tu, zakaj španska kri se pretaka po njenih žilah. Zato pa je tako debela, in, glejte, rdeč pas ima na nogi; to je nekaj posebno lepega, in največje odlikovanje, ki ga lahko raca dobi. To pomeni, da je nočejo izgubiti in da jo po tem spoznajo i živali i ljudje! Le napreji! Nikar ne obračajte nožic navznoter. Dobro vzgojena račka stopa na široko, tako kakor mamlica in očka. Vidite tako! Kar upognite svoje vratove in recite: »rap!«

3

In tako so storile, toda druge račke krog in krog so jih opazovale in so se glasno zmrdovale: »Lej, lej. Se teh nam je bilo treba; ko da bi nas ne bilo še dovolj. Feji! Poglejte jo, kakšna je tistata račka! Te že ne maramo.« In pri pričlo je zletela neka raca tja in jo je včipnila v tilnik. »Daj ji mir!« je zavpila mati. »Saj nikomur ničesar noče!« — »Že, toda prevelika je in nenavadna,« je menila ujedljiva raca, »in zato jo moramo nagnati!«

20. nadaljevanje

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassiterova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

»Kaj si... kaj si bila Oldringu?« je hlipnil. »Njegova hči sem,« je naglo odgovorila. Venters jo je po malem izpustil. Silovitost njegovih čutov se je v trenutku zlomila — in potlej se mu je splazila v dušo strašna praznina.

poli; včasih jo vidita, včasih je ni na spregled. Jane strmi predse. Lassiter govori.

»Pojdite z menoj, obrniva Utahu hrbet, Jane... pojdite z menoj nekam drugam, kjer bom lahko odložil orožje in bom lahko mož. Tam vam bom dokazal, da nista samo sovraštvo in maščevalnost v mojem srcu. Pojdite! Spet ste dobili Blackstara, Nighta in Bellsa. Vzemiva konje s seboj in malo Fayo in pobegnimo iz Utaha. Konji in otrok, to je še edino, kar vam je od bogastva ostalo. Pojdite, Jane!«

»Ne, ne, Lassiter, Utahu ne bom dala nikoli slovo. Kaj naj počnem v tujem svetu, s strtim srcem in revna, kakor sem? Nikoli ne bom zapustila teh škrlatastih rebri. Preveč jih ljubim.«

To bi si bil lahko mislil. Kmalu bo Jane Withersteenova domovala v zanikrni kolibi, kmalu bo Jane Withersteenova samo še ime. Hotel sem vam samo dokazati, da mož — sleherni mož — zmore in premaga svoje strasti. Če bi dala Utahu slovo, bi vam lahko dokazal — da, res bi vam dokazal, kaj je ljubezen. Prečudna je, pekel in nebesa hkratu, Jane Withersteenova. Zdi se mi, da ste svoje veliko srce razdajali v ljubezni do svoje vere, do svoje dolžnosti, do svoje cerkve, do svojih jezdecev in vaških siromakov.

In vendar še ne vidite, kaj premore ljubezen — kako utegne spremeniti človeka!... Poslušajte me; pripovedoval vam bom zgodbo Milly Errove in vam pokazal, kako je tam ljubezen spremenila človeka.

Bili smo še otroci, ko se je naša družina preselila iz Missourija v Texas; tam so nas vzgajili po teksaških običajih, kakor da smo se tam rodili. Prej smo bili revni, tam smo si opomogli do premoženja. S časom je vasica, kjer smo se bili naselili, postala mesto in čedalje več je prihajalo novih naselencev. Milly je bila v tistih časih najlepša meščanka. Se zdaj jo vidim v duhu, nežno dekle, ko plitčka drobno in lepo ko cvet. Imela je najlepše oči; kadar se je razvnela, so ji postale sinječrne. Saj se še spomnite Milly! Med svetlorjavimi lasmi so se ji prepletali zlatorumeni prameni, usta so ji žarela ko zrela črešnja, da bi bil sleherni fant rad ugriznil vanje...

In prav v tistih časih, ko je bila Milly najlepša in najmilkavnejša, je prišel v naše mesto mlad pridigar in začel z drugim fanti vprav tekmovali za naklonjenost kepe Milly. In odnesel je zmago. Milly je bila že od mladih nog nekam močno nagnjena na versko stran, in ko je tedaj srečala Franka Erna, je bila vsa v ognju za rešitev duše. Skoraj prepričan sem, da je postala Milly zaradi neprestanega prebiranja verskih knjig, čepenja po cerkvah in zaradi vse te ločinske navlake malce prismuknjena. Mene ni mogla spreobrniti, pa sva bila vendarle na moč velika prijatelja in rekel bi skoraj, da se redkokje brat in sestra tako zelo ljubita. Naposled se je tudi med Frankom Ernom in menoj razvilo debelo prijateljstvo. Bil je strumen dečko, čeden na oko in prijetnih manir. Za njegovo vero se nisem nič kaj menil, zakaj fant je umel hoditi na lov, umel je jezdit in ribariti in povrh vsega je bil še dober tovariš. Bil je med vsemj moškimi, ki sem jih kdajkoli spoznal, edini, ki sem bil zanj prepričan, da je vreden naše Milly. Na dan njene poroke sem se opil — prvič in poslednjič v življenju.

Kmalu nato sem odšel od doma. Zdelo se je, da je bila nemara Milly res edino bitje, ki bi me prej priklepala na dom. Tako sem zšel v divjo družino. Spoznal sem od zlodija trdo življenje v severnem Texasu. Odondod sem se potlej napotil dalje proti severu. V tistih dneh nista bili Kansas in Nebraska nič manj divji in nevarni pokrajini kakor današnji dan ta naša čedna obmejna zemljica ob Utahu. Navadil sem se mojstrovati z revolverjem. In pohvaliti se moram, da ni bilo mnogo jezdecev, ki bi me v sedlu prekosili. Še preden sem se do dobrega zavedel, sta minili dve leti — in kar na lepem me je obšlo domotožje pa sem nagnal svojega konja proti jugu.

Domu se je bilo medtem mnogo spremenilo. Te vrnitve ne bom nikoli pozabil. Mati je bila mrtva; samo njen grob sem obiskal. Oče je bil molčečen in strt mož; živ mrlič. Frank Erne je bil samo še senca nekdanjega krepkega moža; ni ne delal več ne molil, komaj da se mu je še ljubilo dihati — Milly je bila pa izginila!... Pošteno po-

tujec je bil velikan po postavi, ledenosinjih oči in zlatoplave brade. Imel je mnogo denarja in zdelo se je, da je skrivnostno človek. In bilo je v mestu strašno mnogo govorenja, ko je izginil iz mesta približno ob istem času ko neko dekle, ki se je na vso moč zanimala za nauke novega pridigarja, kakor so vedeli vsi povedati. Kmalu potem je prišel v mesto neki mož, nekje iz Illinoisa, in ko je videl pridigarja, je kar pri pričel rekel, da je ta mož znamenit mormonski misijonar. Frank Erne je bil ves razkačen — in tekmeča sta si postala zagrizena sovražnika. Končalo se je tako, da je odšel Frank v molinico, kjer je tudi Milly sedela med poslušalci, in je vprico vseh navzočnih ozmerjal pridigarja — ozmerjal tako nekako in tako hudo kakor Venters nedavno našega ljubljenelega Tulla. To zmerjanje je podkrepil Frank s pošteno porcijo bunk in bušk, naposled je pa zagral misijonarja iz mesta.

Ljudem se je čudno zdelo — tako so mi pripovedovali — da se je Milly čudno spremenila. Nekateri so pravili, da samo zaradi tega, ker se je čutila mater, drugi so pa spet trdili, da jo mori hrepenenje po novi veri. In bilo je tudi nekaj žensk, ki so kar naravnost rekly, da jo mori poželenje po tistem mormonu. No, najsi je bilo kakor koli, nekoga dne je prijezdil Frank domov — in Milly ni bilo nikjer več. Hiša je stala nekoliko zunaj mesta, in v bližini ni bilo sosedov. In ko so najbližje vprašali kako in kaj, so pripovedovali, da so ponoči slišali ropot voza, in zdelo se jim je celo, da se je voz ustavil pred Millino hišo. No, sledovi so bili kaj zgovorni; kolotčine, sledovi konjskih kopit in stopinje težkih škornjev. Kakor ogenj se je razširila novica, da je Milly pobegnila z nekim moškim. Ves svet je verjel — samo Frank ne — in kaj kmalu so vedeli že vse podrobnosti. Mati je bila Millino muho, to nenačno za-telebanost v novo vero, že ves čas gledala s srepim očesom in bila je prepričana, da je Milly zbežala za mormonom. To je pospešilo materino smrt — in umrla je nespravljena. Oče ni bil mož, ki bi ga premagali sramota in nesreča, toda ljubil je Milly tako zelo, da mu je njena izguba stria srce.

V tistem trenutku, ko sem bil slišal za Millin beg, sem vedel, da Franka ni zapustila prostovoljno. Poznal sem Milly in sem vedel, da kaj takšnega ni mogla storiti. Nekaj časa sem še ostal doma in skušal Franku razvezati jezik. Toda Erne je molčal — če je sploh kaj vedel. Tedaj sem se odpravil na pot, da poiščem Milly. Najprej sem iskal sledov za tistim misijonarjem. Vedel sem predobro, da bi ga mogel samo hudič odvrniti od njegovega plemenitega poklica. In tako sem jezdit iz mesta v mesto. Trdno sem bil zaverovan, da me vodi dobra zvezda. Tedni in meseci so minili in v meni se je vse spreobrnilo. Ljudje so se me začeli bati. Dve leti pozneje sem v nekem kotičku Texasa prišel v neko mesto, kjer je moj mož še nedavno spreobračal duše. Malo prej je bil odšel iz tega kraja. Ljudje so rekli, da je bil prišel sam, brez žene. Šel sem po njegovih sledovih skozi Arkansas in Mississippi, v Texasu sem pa našel spet staro sled. Našel sem mesto, kamor se je bil zatekel najprej po srečanju s Frankom. In tu sem naposled našel tudi Millino sled. Našel sem hišico, kjer je bila rodila svojega otroka. Toda ugotoviti nisem mogel, ali je bila ujetnica ali ne. Nepripravil, ki je bila njegova hiša, je bil nesramen, molčečen za-

krknjenec, in še preden sem bil odšel, sem ga nekje počakal in mu dal primeren spomin. Potlej sem odjezdil spet domov.

In ko sem prišel domov, sem videl, da nimam več doma. Oče je bil že pred letom dni umrl. Frank Erne je živel še znerom v hiši, ki jo je bila Milly zapustila. Ostal sem nekaj časa pri njem in moral gledati, kako je hiral. Njegova polja je bil prerastel plevel, njegova goved se je kdo ve kam razgubila ali je bila ukradena. Hiša je razpadala, da ni bila ne vetru ne dežju več kos. In Frank je posedal na mostovžu, rezljal les in zapravljaj dni. Ko sem se naveličal tega neprestanega opazovanja, ne da bi mogel kaj prida izvelci iz njega, me je zbudilo v oči, da se neznansko mnogo suče okoli majhnega predala, ki je v njem zaklepal svoje listine. Z zvijačo sem naposled vendar prišel do tega predala in našel v njem dve Millini pismi. Prvo pismo je bilo močno dolgo; napisala ga je bila nekaj mesecev po svojem begu. Trije možje so jo bili napadli, zvezali in ji zamahili usta, potlej so jo pa odpeljali. Zapisala je bila tri imena: Hurd, Metzger in Slack. Mož samih ni bila poznala. Z doma so jo odvlekli v tisto mesto, kjer sem tri leta pozneje našel sledove. Pisala je, da je bila nekaj časa vsa brez uma, ko se ji je pa spet zbistril razum, jo je edinole še misel na otroka obvarovala samomora. Pisala je, da je otrok lep in da jo preveva samo še ta želja, da bi otroka spravila k njegovemu očetu. Potlej se bo lahko z mirno vestjo pobotala s svetom in umrla. Pismo se je nenadje končalo — prav sredi stavka — in ni bilo podpisano.

Drugo pismo je bilo napisano dve leti kasneje. Oddano je bilo v Salt-Lake-Cityju. Milly je takrat pisala, da je bila izvedela, da jo njen brat išče. Prošla je Franka, naj reče njenemu bratu, da bi jo prenehal iskati, ker bi morala sicer še več in še huje trpeti. Ni moledevala. Pribila je samo dejstvo in mu samo privesila prošnjo. In pismo se je končalo takole nekako: S svojim možem, ki ga je vzljubila, bo prav kmalu odšla iz Salt-Lake-Cityja in nikdar več ne bo nihče več o njej slišal.

Poznal sem Millino pisavo in njen slog. To njeno drugo pismo mi je pa očitno povedalo, da se je moralo v njej vse do temelja spremeniti. Ali se je naposled res zaljubila v tistega tepca in v njegovo vero, ali jo je pa kakšen velik strah prisilil k laži. Nisem mogel kaj prida uganiti. Kljub temu sem se pa trdno odločil, da moram priti resnici do dna. Zato sem se odpravil v Utah.

Bilo je pred kakšnimi štirinajstimi leti. Divja dežela in divji časi. Jezdit sem iz mesta v mesto, iz vasi v vas, od ranča do ranča, iz taborišča v taborišče. Nikoli nisem nikjer dolgo ostal. Zmerom me je morila ena sama misel. Niti dneva si nisem privoščil počitka.

Minila so štiri leta; sleherni steza po severnem Utahu mi je bila že znana, toda nikjer nisem našel svoje ljubljene sestre.

Tedaj se mi je vendar nasmehnila sreča. V srednjem Utahu sem staknil Hurda. Sepnil sem mu neko besedico na uho in opazoval njegov obraz. Pognal sem mu kroglo v trebuh. Umrl je s stisnjenimi zobmi; tako trdno je stisnil zobe, da bi mu jih še z nožem ne mogel odpreti. Slack in Metzger sta še istega leta slišala od mene isto besedico in tudi onadva sta obmolnila za večno. Že zdavnaj sem bil dognal, da ga ni mormona, ki bi izdal skrivnost.

Tako je torej šlo moje slabo ime od ust do ust po vsej poti proti južnemu Utahu — in moral sem srečevati može, ki so mi križali pot z napetim petelnom. Proti svoji volji sem moral postati revolverski junak — in kar prav mi je bilo. Sledovi za misijonarjem in za velikanom ledenosinjih oči so postajali čedalje medlejši. Samo dvakrat sem v desetih letih našel sled za skrivnostnim možem, ki je bil obiskal misijonarja v moji domovini.

RADENSKO KOPALIŠČE
DIREKTI VAGON IZ LJUBLJANE, BEGRADA IN ZAGREBA DO SAMA KOPALIŠČA

19. POGlavJE

Fay

V hiši Withersteenov. Jane in Lassiter sedita v senci prekritega dvorišča. Fay teka igravo pod to-

Gospod Subito...

...in požiralec mečev

